

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

Analýza rentability společnosti TON, a. s.

Profitability analysis of the company TON, a. s.

Student: Eva Solařová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Dagmar Richtarová, Ph.D.

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Eva Solařová**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202R010 Finance**
Specializace: **00 Finance**
Téma: **Analýza rentability společnosti TON, a. s.**
Profitability analysis of the company TON, a. s.

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Popis metodologie finanční analýzy
 3. Charakteristika společnosti TON, a.s.
 4. Zhodnocení analýzy ukazatelů rentability
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledku bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:


- DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
- KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Manažerské finance*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 714 s. ISBN 80-7179-802-9.
- KISLINGEROVÁ, E.; HNILICA, J. *Finanční analýza - krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.


Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Dagmar Richtarová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009
Datum odevzdání: 07.05.2010




Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry


prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně za pomoci uváděných zdrojů. Přílohy č. 2 a 3, dané mi k dispozici, jsem samostatně upravila a doplnila. Příloha č. 1 mi byla poskytnuta přímo v podniku.“

V Ostravě dne

.....

Eva Solařová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Dagmar Richtarové, Ph.D. za odborné konzultace a cenné rady poskytnuté mi při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1. Úvod.....	3
2. Popis metodologie finanční analýzy.....	5
2.1 Uživatelé finanční analýzy.....	5
2.1.1 Externí uživatelé finanční analýzy	5
2.1.2 Interní uživatelé finanční analýzy	6
2.2 Základní zdroje pro finanční analýzu	7
2.3 Přístupy k hodnocení ekonomických procesů	9
2.4 Metody finanční analýzy.....	10
2.4.1 Metody elementární	10
2.4.1.1 Analýza stavových ukazatelů	11
2.4.1.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů.....	12
2.4.1.3 Přímá analýza intenzivních ukazatelů (poměrová analýza)	13
2.4.1.4 Analýza soustav ukazatelů	18
3. Charakteristika společnosti TON, a. s.	22
3.1 Základní identifikační údaje společnosti	22
3.2 Profil společnosti	23
3.3 Předmět podnikání	24
3.4 Historie společnosti.....	25
3.5 Současnost společnosti	25
3.6 Popis organizační struktury společnosti	26
3.7 Analýza rozvahy	27
3.7.1 Horizontální analýza rozvahy.....	27
3.7.2 Vertikální analýza rozvahy	33
3.8 Analýza výkazu zisku a ztráty	35
3.8.1 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.....	35
3.8.2 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty	37
4. Zhodnocení analýzy ukazatelů rentability.....	39
4.1 Vývoj ukazatelů rentability za léta 2006 – 2008	39
4.2 Pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu (ROE)	44
4.2.1 Metoda postupných změn.....	44
4.2.2 Metoda logaritmická.....	46

4.3 Srovnání s odvětvím	48
4.4 Shrnutí výsledků provedené analýzy	49
5. Závěr.....	52
Seznam použité literatury.....	53
Seznam zkratk	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1. Úvod

Finanční analýza představuje soubor metod a postupů, kterými je hodnoceno celkové finanční zdraví podniku, primárně za pomoci výkazů finančního účetnictví. Sestavením finanční analýzy, tedy jejím výpočtem a následným okomentováním zjištěných výsledků, je dosaženo nových informací, které jsou hodnotnější než samostatné primární údaje. Získané informace o hospodaření podniku jsou předmětem zájmu mnoha různých ekonomických subjektů. Přínosem jsou například pro analytiky na trzích dluhopisů, které zajímá především bezpečnost daných investic. Dále slouží při přípravě podkladů pro rozhodování o fúzích a akvizicích a také pro účely banky, jejíž pracovníci se na základě dat zjištěných finanční analýzou rozhodují, zda poskytnou, či neposkytnou úvěr žadatelské společnosti. Na prvním místě se však jedná o interní (vnitřní) analýzu, tedy analýzu pro potřeby managementu podniku, který nemůže učinit jakékoliv správné finanční rozhodnutí, bez toho aniž by byl nejprve obeznámen se současnou ekonomickou a finanční situací, v níž se podnik nachází.

Cílem bakalářské práce je provést analýzu rentability společnosti TON, a. s. Analýza rentability bude provedena pomocí jednotlivých poměrových ukazatelů rentability za období 2006 až 2008.

Zdrojem dat potřebných pro analýzu jsou rozvahy, výkazy zisku a ztráty a výroční zprávy analyzované společnosti za sledovaná účetní období.

Bakalářská práce je rozdělena na tři základní části. První, metodologická část je zaměřena na teoretická východiska finanční analýzy. Obsahuje stručnou charakteristiku vybraných uživatelů finanční analýzy, dále z jakých zdrojů je při sestavování finanční analýzy nejčastěji čerpáno a jak se obecně člení metody finanční analýzy. Pozornost je věnována poměrovým ukazatelům rentability a pyramidovým soustavám ukazatelů.

V druhé části jsou zachyceny základní charakteristiky analyzované společnosti TON, a. s. se sídlem v Bystřici pod Hostýnem. K dispozici jsou zde údaje týkající se hlavní podnikatelské činnosti, krátký přehled historického vývoje a stručný pohled na současnou ekonomickou situaci podniku. Součástí je i horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za sledovaná účetní období 2006 – 2008.

V poslední části bakalářské práce jsou metodologická východiska aplikována na konkrétní podmínky analyzované výrobní společnosti. Hodnocena je zde výnosnost společnosti TON, a. s. prostřednictvím jednotlivých ukazatelů rentability. V této kapitole je proveden pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu, který

je vyčíslen metodou postupných změn a metodou logaritmickou. Vybraní ukazatele jsou dále porovnání s hodnotami dosahovanými v rámci celého odvětví. Dosažené výsledky jsou následně zhodnoceny.

2. Popis metodologie finanční analýzy

Mezi základní dovednosti každého dobrého manažera patří bezesporu znalost finanční analýzy, která představuje významnou součást komplexu finančního řízení podniku.

Ještě než budou přijata jakákoliv finanční, či investiční rozhodnutí v podniku, jeho vrcholové vedení by mělo dobře znát tzv. finanční zdraví firmy. Proto je tedy hlavním úkolem finanční analýzy komplexní posouzení současné finanční situace podniku, jakož i její minulosti, posouzení předpovědi finanční situace v budoucnosti a tím i vytvoření opatření ke zlepšení ekonomické situace podniku. Cílem je také identifikovat slabiny (slabé stránky), jež by mohly být v budoucnosti zdrojem problémů, a určit silné stránky, pomocí kterých by podnik mohl vytvářet anebo dále upevňovat svou pozici na trhu.

„Finanční analýzu lze rozdělit na tři na sebe navazující postupné fáze: diagnóza základních charakteristik (indikátorů) finanční situace, hlubší rozbor příčin zjištěného stavu, identifikace hlavních faktorů nežádoucího vývoje a návrh opatření.“¹

2.1 Uživatelé finanční analýzy

Informace o podniku, ve kterých se odráží úroveň podniku a jeho konkurenceschopnost neslouží pouze pro potřeby podniku samotného, ale jsou předmětem zájmu mnoha dalších subjektů, jež s ním přicházejí do kontaktu.

Uživatelé finanční analýzy se nejčastěji dělí na externí a interní. Mezi externí uživatele se řadí především investoři, banky a jiní věřitelé, stát a orgány státu, obchodní partneři (odběratelé, respektive zákazníci a dodavatelé), manažeři, konkurence atd. K interním uživatelům patří manažeři, zaměstnanci aj.

2.1.1 Externí uživatelé finanční analýzy

Investoři

Investoři, zejména akcionáři a vlastníci, jsou poskytovateli kapitálu pro podnik. Jedním z důvodů proč tedy sledují informace o finanční výkonnosti podniku je získání dostatečného množství informací pro rozhodování o případných investicích v podniku.

¹ DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2. upravené vydání. Praha: Ekopress, 2008, str. 68

Dále je však budou zajímat i informace o tom, jak podnik nakládá se zdroji, které mu poskytl již v minulosti.

Banky a jiní věřitelé

Věřitelé se na základě zjištěných informací finanční analýzy rozhodují o tom, zda poskytnou či neposkytnou úvěr potencionálnímu dlužníkovi, případně v jaké výši a za jakých podmínek. Zajímají se zejména o likviditu, schopnost firmy generovat peníze a včas splácet své závazky.

Stát a orgány státu

Stát klade důraz zejména na kontrolu správnosti plnění daňových povinností. Zjištěné informace o podnicích se používají např. pro statistická šetření, kontrolu podniku se státní majetkovou účastí, rozdělování finančních výpomocí (např. dotace) a podobně.

Obchodní partneři

Dodavatelé

Z krátkodobého hlediska dodavatele zajímá zejména schopnost podniku hradit své právě splatné závazky. Zajímají se především o zadluženost, likviditu a solventnost daného podniku.

Z dlouhodobého hlediska dodavatelé kladou důraz na dlouhodobou stabilitu dodavatelských vztahů.

Odběratelé

Odběratelé, kteří by se z důvodu úpadku svého dodavatele dostali do nepříznivé situace, soustředí svou pozornost na pozitivní finanční vývoj svých dodavatelů. Jejich hlavním zájmem je zajištění plynulé výroby.

2.1.2 Interní uživatelé finanční analýzy

Manažeři

Údaje zjištěné ve finanční analýze slouží manažerům jako podklad pro operativní i strategické finanční řízení podniku. Jejich velkou výhodou při zpracování finanční analýzy, oproti externím uživatelům je fakt, že mají lepší přístup k informacím, které nejsou běžně veřejnosti dostupné.

Zaměstnanci

Z důvodu jistoty zaměstnání a jiných výhod poskytovaných zaměstnavatelem mají zaměstnanci přirozený zájem na prosperitě svého podniku.

Existuje ještě celá řada dalších uživatelů finanční analýzy, mezi které lze zařadit např. analytiku, odbory či daňové poradce.

2.2 Základní zdroje pro finanční analýzu

Při sestavování finanční analýzy je zapotřebí mnoha dat, která pocházejí z různých informačních zdrojů. Vypovídací schopnost finanční analýzy závisí na použitých vstupních informacích, proto by tyto vstupní informace měly být kvalitní, komplexní a očištěny o data, která by mohla výsledky hodnocení finanční situace firmy zkreslit. Základními údaji jsou však stále data získaná z účetních výkazů.

Základní zdroje pro finanční analýzu lze celkově shrnout do tří oblastí, kterými jsou finanční informace, kvantifikovatelné nefinanční informace a informace nekvantifikovatelné.

Finanční informace

Ke zdrojům finančních informací patří účetní výkazy a výroční zprávy, předpovědi finančních analytiků a manažerů podniku, burzovní zprávy, vnitropodnikové informace, zprávy o vývoji domácí měny, i zahraničních měn a úrokových měr.

Kvantifikovatelné nefinanční informace

Jako kvantifikovatelné nefinanční informace lze označit podnikové statistiky produkce, odbytu, zaměstnanosti, interní směrnice, normy spotřeby.

Nekvantifikovatelné informace

V případě nekvantifikovatelných informací se jedná o zprávy vedoucích pracovníků, nezávislá hodnocení, prognózy, komentáře atd.

Základním zdrojem dat pro finanční analýzu jsou výkazy vnitropodnikového účetnictví a výkazy finančního účetnictví.

Výkazy vnitropodnikového účetnictví si každý podnik vede podle svých osobních potřeb. Patří zde například výkazy o spotřebě nákladů na jednotlivé výkony. Tyto výkazy, jež se řadí mezi výkazy interní, nepodléhají žádné kontrole a nejsou veřejnosti běžně dostupné.

Výkazy finančního účetnictví je možné označit také jako externí výkazy, neboť poskytují informace především externím uživatelům. Patří zde rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz cash flow.

Rozvaha

Rozvaha je základním účetním výkazem, jenž zachycuje stav majetku podniku, tedy aktiv na jedné straně a zdrojů jeho krytí, respektive pasiv na straně druhé k určitému datu. Pro každou rozvahu musí platit vztah, kdy se aktiva rozvahy rovnají pasivům. Jedná se o tzv. základní bilanční rovnici rozvahy.

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}.$$

Z hlediska třídění aktiv, dle jejich funkce a doby vázanosti v reprodukčním cyklu podniku se dělí aktiva na stálá (dlouhodobá) a oběžná (krátkodobá). Základní členění pasiv podle vlastnictví zdrojů rozděluje pasiva na vlastní kapitál a cizí zdroje.

Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty slouží ke zjišťování výše výsledku hospodaření, znázorňuje tedy náklady a výnosy za běžné účetní období. Zjednodušeně se dá vyjádřit vztahem:

$$\text{VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ} = \text{VÝNOSY} - \text{NÁKLADY}.$$

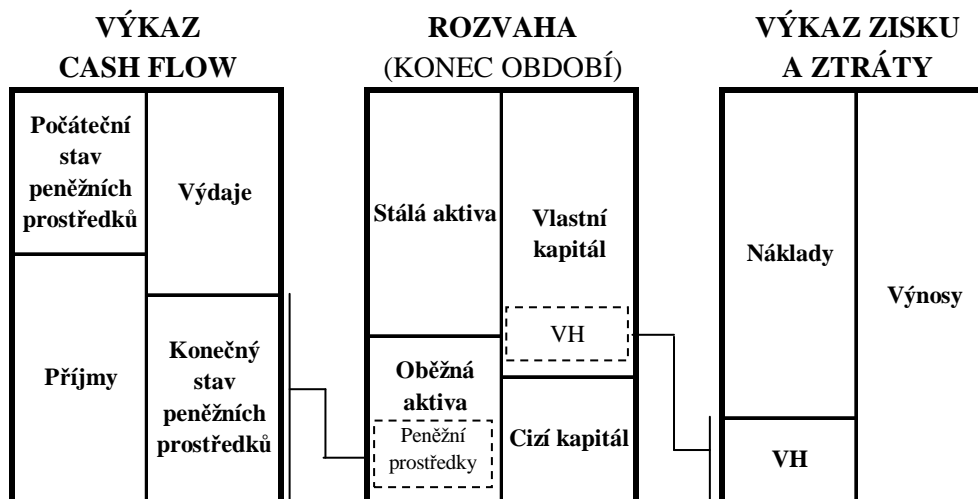
Náklady představují spotřebu výrobních činitelů vyjádřenou v peněžních jednotkách. Výnosy lze definovat jako peněžní vyjádření výsledků plynoucích z provozování podnikání. Ve výkazu zisku a ztráty se výsledek hospodaření zjišťuje nejprve za každou oblast samostatně (provozní, finanční, mimořádná) a poté i souhrnně jako celkový výsledek hospodaření za běžné účetní období.

Výkaz cash flow

Výkaz cash flow nebo také výkaz peněžních toků znázorňuje vztah mezi příjmy a výdaji podniku k určitému časovému okamžiku. Jedná se o tokovou veličinu, z čehož plyne, že se sestavuje za určité časové období, viz Dluhošová (2008).

Vazby, které existují mezi účetními výkazy, jsou znázorněny v tříbilančním systému (viz obr. 2.1).

Obr. 2.1 Vazby mezi finančními výkazy



Zdroj: Finanční řízení a rozhodování podniku – Dana Dluhošová

2.3 Přístupy k hodnocení ekonomických procesů

Obecně lze přístupy k hodnocení ekonomických procesů rozdělit na fundamentální (kvalitativní) analýzu a technickou (kvantitativní) analýzu.

Fundamentální analýza, jež se zakládá na rozsáhlých znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy, zpracovává velké množství údajů a své závěry odvozuje zpravidla bez algoritmizovaných postupů. Tato analýza je založena především na verbálním hodnocení. Mimo jiné zde může být zařazena např. SWOT analýza.

Technická analýza využívá při kvantitativním hodnocení ekonomických dat především matematické, statistické, matematicko-statistické a další algoritmizované metody. Zjištěné výsledky jsou posuzovány z ekonomického hlediska. Finanční analýza se tedy řadí do kategorie technické analýzy, neboť pracuje s matematickými postupy.

Jelikož fundamentální analýza vytváří základní rámec pro analýzu technickou, je téměř nezbytné, aby se oba přístupy vzájemně propojovaly a kombinovaly, viz Růčková (2007).

2.4 Metody finanční analýzy

Postupem času, s rozvojem matematických, statistických a ekonomických věd vzniklo několik metod hodnocení finanční situace podniku. Při volbě vhodné metody musí být však brán ohled na její přiměřenost. Vybraná metoda by měla vždy zajistit zpětnou vazbu na vytýčený cíl, jenž má splnit.

Metody finanční analýzy je možné rozdělit do dvou základních skupin, kterými jsou metody elementární a metody vyšší.

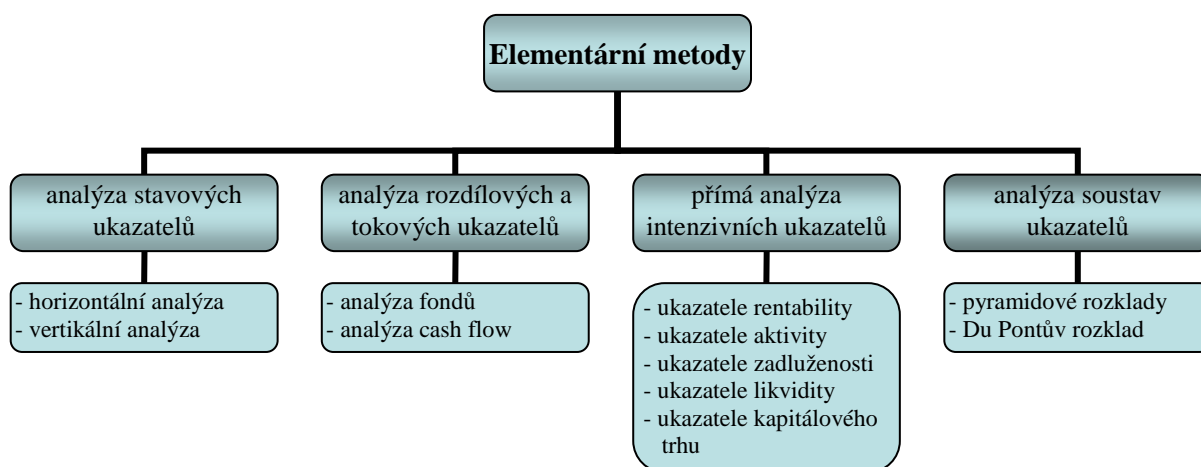
Vyšší metody finanční analýzy ve svých procesech používají náročnější matematické postupy a nejsou běžně uplatňovány ve firemní praxi. K jejich aplikaci je zapotřebí kvalitní softwarové vybavení, jelikož jsou závislé na hlubších teoretických i praktických ekonomických znalostech a znalostech matematické statistiky, viz Růčková (2007).

Blíže specifikovány jsou v následujícím textu elementární metody, neboť patří k nejčastěji využívaným metodám hodnocení finanční situace podniku.

2.4.1 Metody elementární

Elementární metody lze rozčlenit do několika kategorií, avšak teprve jako celek podávají komplexní přehled o finančním hospodaření podniku. Členění těchto metod je zachyceno v obr. 2.2.

Obr. 2.2 Elementární metody finanční analýzy



Zdroj: Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi – Petra Růčková

2.4.1.1 Analýza stavových ukazatelů

Tato analýza se někdy označuje také jako analýza absolutních ukazatelů, resp. extenzivních ukazatelů a skládá se především z horizontální a vertikální analýzy.

Horizontální analýza (analýza trendů) vychází přímo z položek základních účetních výkazů, a to především z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Při sledování změn jednotlivých položek výkazů se postupuje horizontálně, tedy po řádcích. Sledovány jsou změny absolutní hodnoty dat v čase, dle vzorce (2.1) i relativní (procentní) změny, dle vzorce (2.2).

$$\text{Absolutní změna} = U_t - U_{t-1}, \quad (2.1)$$

$$\text{relativní změna} = \frac{U_t - U_{t-1}}{U_{t-1}} \cdot 100, \quad (2.2)$$

kde U_t je hodnota položky z účetního výkazu v roce t , t je běžný rok, $t - 1$ je předchozí rok.

Vertikální analýza (procentní rozbor, analýza struktury, analýza komponent) posuzuje jednotlivé komponenty majetku a kapitálu, resp. aktiv a pasiv podniku. Cílem vertikální analýzy je zjistit, jak se dílčí části podílely na bilanční sumě. Při výpočtu komponent se postupuje ve sloupcích v jednotlivých letech odshora dolů. Jako základ pro procentní vyjádření, tedy 100 % se v rozvaze bere hodnota celkových aktiv či pasiv podniku, ve výkazu zisku a ztráty je to potom nejčastěji součet položek tržby za prodej zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Výsledné hodnoty jsou tedy vyjádřeny v procentech. Analýzu komponent lze použít ke srovnání různých podniků, podnikajících ve stejném oboru navzájem (srovnání v prostoru) i ke srovnání časových vývojových trendů v podniku za více období (srovnání v čase).

$$\text{Podíl na celku} = \frac{U_i}{\sum U_i} \cdot 100, \quad (2.3)$$

kde U_i je hodnota dílčí položky z účetního výkazu, $\sum U_i$ představuje součet dílčích položek z daného účetního výkazu.

2.4.1.2 Analýza rozdílových a tokových ukazatelů

Rozdílové ukazatele, někdy nazývané také jako finanční fondy nebo fondy finančních prostředků slouží k analýze a řízení finanční situace podniku. Předmětem zkoumání je především likvidita.

Analýza rozdílových ukazatelů zahrnuje ukazatele, kterými jsou čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čistý peněžně-pohledávkový finanční fond.

*„Čistý pracovní kapitál (Net Working Capital) představuje část oběžného majetku, která se během roku přemění v pohotové peněžní prostředky a po splacení krátkodobých závazků může být použita k uskutečnění podnikových záměrů. Představuje tedy část oběžného majetku, která je finančně kryta dlouhodobými zdroji.“*² Existují dva možné postupy výpočtu čistého pracovního kapitálu, oběma způsoby však musí být docíleno stejného výsledku.

Krátkodobý (operativní) pohled na kapitál a majetek podniku

$$\check{CPK}_{KR} = (OA + \text{ostatní } A) - (CK_{KR} + \text{ostatní } P), \quad (2.4)$$

kde \check{CPK}_{KR} je krátkodobý čistý pracovní kapitál, OA jsou oběžná aktiva, A jsou aktiva, CK_{KR} je krátkodobý cizí kapitál a P jsou pasiva.

Dlouhodobý (strategický) pohled na kapitál a majetek podniku

$$\check{CPK}_{DL} = (VK + CK_{DL}) - SA, \quad (2.5)$$

kde \check{CPK}_{DL} je dlouhodobý čistý pracovní kapitál, VK je vlastní kapitál, CK_{DL} je dlouhodobý cizí kapitál a SA jsou stálá aktiva.

Pro zajištění likvidity daného podniku je zapotřebí, aby krátkodobá aktiva převyšovala krátkodobé závazky, resp. v případě dlouhodobého čistého pracovního kapitálu, aby vlastní kapitál a dlouhodobý cizí kapitál převyšoval stálá (dlouhodobá, fixní) aktiva. V souvislosti s čistým pracovním kapitálem je možné se setkat s pojmem překapitalizování a podkapitalizování podniku.

O *překapitalizování* jde tehdy, jestliže je krátkodobý oběžný majetek financován dlouhodobým kapitálem. V konfliktu s efektivním využitím kapitálu však není situace, kdy je část oběžného majetku, která se nachází trvale v podniku, financována dlouhodobým kapitálem.

² DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2. upravené vydání. Praha: Ekopress, 2008, str. 81

Horší variantou je podkapitalizování. K *podkapitalizování* podniku dochází v případě, že je stálý (fixní, dlouhodobý) majetek kryt krátkodobými cizími zdroji.

Pro podnik je příznivý růst čistého pracovního kapitálu, viz Dluhošová (2008).

Dalším druhem fondu je peněžní finanční fond neboli čisté pohotové prostředky.

Čisté pohotové prostředky jsou rozdílem mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky. Fond, jehož pohotové peněžní prostředky zahrnují jen hotovost a peníze na běžných účtech, vyjadřuje nejvyšší stupeň likvidity. V méně přísných modifikacích jsou součástí pohotových peněžních prostředků i peněžní ekvivalenty, jako např. šeky, směnky, krátkodobé cenné papíry, jelikož jsou v podmínkách fungujícího kapitálového trhu rychle přeměnitelné na peníze.

Posledním v této kategorii je **čistý peněžně-pohledávkový finanční fond**, který určuje jakýsi střed mezi oběma výše uvedenými rozdílovými ukazateli.

$$\check{CPPFF} = (OA - zásoby - nelikvidní pohledávky) - \text{krátkodobé závazky}, \quad (2.6)$$

kde \check{CPPFF} je čistý peněžně-pohledávkový finanční fond a OA jsou oběžná aktiva.

Další analýzou, která spadá do analýzy rozdílových a tokových ukazatelů je analýza cash flow.

Analýza cash flow v sobě nese primárně tokové položky a je založena na příjmech a výdajích. Vyjadřuje schopnost podniku vytvářet z vlastní podnikatelské činnosti přebytky, které mohou být dále použity k financování důležitých potřeb (výplata dividend, úhrada závazků, financování investic), viz Sedláček (2009).

2.4.1.3 Přímá analýza intenzivních ukazatelů (poměrová analýza)

Analýza poměrovými ukazateli patří k nejpoužívanějším metodám finanční analýzy. Důvodem, pro který je tak hojně využívána je ve většině případů snadný přístup k potřebným údajům, které jsou veřejně dostupné, tudíž k nim mají přístup i externí subjekty (externí analytici). K základním údajům poměrové analýzy patří účetní výkazy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty). Dalším důvodem může být fakt, že podává snadný a rychlý obraz o prvotních základních charakteristikách daného podniku.

„Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základních účetních výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině.“³

³ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007, str. 47

Poměrové ukazatele se nejčastěji člení dle oblastí finanční analýzy na ukazatele rentability (výnosnosti), likvidity, aktivity, zadluženosti a kapitálového trhu.

Vzhledem ke zvolnému tématu bakalářské práce, jež se zaměřuje na analýzu rentability vybraného podniku, bude větší pozornost věnována právě této skupině ukazatelů.

Ukazatele rentability (Profitability Ratios)

Ukazatele rentability, známé také jako ukazatele výnosnosti nebo míry zisku, hodnotí především rentabilitu vloženého kapitálu, tedy vyjadřují, jaký je poměr zisku a vloženého kapitálu. Dříve, než budou vysvětleny jednotlivé ukazatele spadající do této kategorie, je nutné si vymezit, s jakými formami zisku je možné se při jejich výpočtu setkat, patří zde:

- EBIT, zisk před úroky a zdaněním (Earnings before Interest and Taxes),
- EBT, zisk před zdaněním (Earnings before Taxes),
- EAT, zisk po zdanění (Earnings after Taxes).

Všechny tři formy zisku lze jednoduše vyčíst z výkazu zisku a ztráty. EBIT, zisk před úhradou úroků a daní, vyjadřuje součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků. EAT představuje čistý zisk a ve výkazu zisku a ztráty je pojmenován jako výsledek hospodaření za běžné účetní období.

Rentabilitou je možné obecně zhodnotit celkovou efektivnost činnosti daného podniku a její ukazatelé by se měli vyznačovat v čase rostoucím charakterem.

K základním ukazatelům rentability se řadí:

- ROA, rentabilita aktiv (Return on Assets),
- ROCE, rentabilita dlouhodobých zdrojů (Return on Capital Employed),
- ROE, rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity),
- ROS, rentabilita tržeb (Return on Sales),
- ROC, rentabilita nákladů (Return on Costs).

Rentabilita aktiv (Return on Assets – ROA)

Základním měřítkem rentability (výnosnosti) je ukazatel rentability aktiv, nazýván také jako ukazatel rentability celkového vloženého kapitálu. Tento ukazatel poměřuje zisk a celková aktiva, a to bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financována. Udává celkovou efektivnost podniku, jeho výdělkovou schopnost, resp. produkční sílu.

Podle zvoleného zisku, jenž se při výpočtu ukazatele dosazuje do čitatele, lze rozlišovat tzv. nezdaněnou a zdaněnou rentabilitu.

Nezdaněná rentabilita nezachycuje efekt zdanění, to znamená, nezohledňuje daň ze zisku, která je přirozenou součástí ekonomického prostředí. Svůj význam může mít při porovnávání podniků, které se nacházejí v odlišných zemích, jež mají různý daňový systém a vyznačují se rozdílným úrokovým zatížením.

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva} \cdot 100. \quad (2.7)$$

Na druhé straně součástí *zdaněné rentability* je i daň ze zisku a úroky. Tuto modifikaci ukazatele je možné použít při srovnávání podniků, které mají ve finanční struktuře různý podíl cizích zdrojů.

$$ROA = \frac{EAT + úroky (1 - t)}{aktiva} \cdot 100, \quad (2.8)$$

kde t je sazba daně z příjmů (ze zisku)⁴.

Rentabilita dlouhodobých zdrojů (Return on Capital Employed – ROCE)

Tento ukazatel hodnotí dosahovaný efekt z dlouhodobých investic a používá se především pro mezipodnikové srovnávání. Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů tedy vyjadřuje, kolik korun EBITu připadá na 1 Kč, kterou investovali věřitelé a akcionáři.

$$ROCE = \frac{EBIT}{dlouhodobé zdroje} \cdot 100, \quad (2.9)$$

kde do *dlouhodobých zdrojů* se zahrnuje vlastní kapitál, rezervy, dlouhodobé závazky a dlouhodobé bankovní úvěry.

⁴ Sazba daně z příjmů právnických osob v ČR byla v roce 2009 20 % a v roce 2010 činí 19 %.

Rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity – ROE)

Rentabilita vlastního kapitálu patří mezi ty ukazatele, o které se prioritně zajímají akcionáři, společníci a další investoři, ale samozřejmě i samotní vlastníci. Podává informaci o tom, kolik čistého zisku připadne na 1 Kč vlastního kapitálu, tedy kapitálu vloženého akcionáři či vlastníky. Ukazatel by měl být vyšší než je míra bezrizikové sazby, kterou může představovat například průměrný roční výnos z dlouhodobých státních dluhopisů, neboť investor pochopitelně požaduje od rizikovější investice i vyšší míru zhodnocení. Přínosná je také komparace ukazatele rentability vlastního kapitálu s náklady vlastního kapitálu za dané odvětví podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností. S rentabilitou vlastního kapitálu se pojí také pyramidový rozkladem ROE, který bude však blíže objasněn v některé z dalších kapitol.

$$ROE = \frac{EAT}{\text{vlastní kapitál}} \cdot 100. \quad (2.10)$$

Rentabilita tržeb (Return on Sales – ROS)

Ukazatel rentability tržeb nebo také ziskovost tržeb, či ziskové rozpětí vyjadřuje poměr zisku a tržeb, popř. výnosů. Udává, kolik korun ze zisku připadá na 1 Kč tržeb.

Ziskové rozpětí může nabývat dvou různých forem, jedná se o provozní ziskové rozpětí (provozní ziskovost tržeb) a čisté ziskové rozpětí (čistá ziskovost tržeb).

Při *provozní ziskovosti tržeb* se do čitatele zlomku dosazuje EBIT, tedy zisk před úhradou úroků a daní, to znamená, že nezahrnuje úroky, protože ty do provozních nákladů nepatří. Počítá se s tokovými veličinami oceněnými v aktuálních cenách.

$$\text{Provozní ziskovost tržeb} = \frac{EBIT}{\text{tržby}} \cdot 100, \quad (2.11)$$

kde do *tržeb* se nejčastěji zahrnují tržby za prodej zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Čistá ziskovost tržeb, tzv. zisková marže je jedním z dílčích ukazatelů rozkladu rentability vlastního kapitálu. Pracuje s čistým ziskem.

$$\text{Čistá ziskovost tržeb} = \frac{EAT}{\text{tržby}} \cdot 100. \quad (2.12)$$

Rentabilita nákladů (Return on Costs – ROC)

Doplňkovým ukazatelem k předchozímu je ukazatel nákladovosti neboli rentabilita nákladů. O dobrém zhodnocení vložených nákladů vypovídá rostoucí charakter tohoto ukazatele. Vyjadřuje, kolik peněžních jednotek zisku podnik získá vložením jedné peněžní jednotky nákladů.

$$ROC = \frac{EAT}{\text{provozní náklady}} \cdot 100. \quad (2.13)$$

Ukazatele likvidity (Liquidity Ratios)

Pojem *likvidita* všeobecně vyjadřuje schopnost podniku přeměnit jednotlivé druhy majetku (aktiva) na pohotové peněžní prostředky, které dále slouží ke krytí právě splatných závazků. S pojmem likvidita úzce souvisí také *solventnost*, jež vyjadřuje schopnost podniku platit včas, v předem stanovené výši a na předem stanoveném místě své závazky. Ukazatele likvidity poměřují vybrané složky oběžného majetku a krátkodobé dluhy. Mezi ukazatele likvidity se řadí především celková likvidita, pohotová likvidita a okamžitá likvidita.

Ukazatele aktivity (Activity Ratios)

Již z názvu je patrné, že ukazatele aktivity slouží zejména k řízení aktiv. V souvislosti s touto kategorií ukazatelů se sledují ukazatele obratovosti, jež vyjadřují počet obrátek, tj. kolikrát se za sledované období přemění část aktiv na peněžní prostředky a dále ukazatele doby obratu, kteří vypovídají o tom, za jak dlouho se tato část aktiv přemění na peněžní prostředky. Ukazatele aktivity měří vázanost kapitálu v různých položkách aktiv a pasiv. Informují o tom, jak efektivně podnik využívá svůj majetek nebo jeho jednotlivé části. V případě, že má podnik více aktiv, než je schopen při své podnikatelské aktivitě využít, vznikají mu zbytečné náklady, jimiž mohou být úroky, které snižují zisk. Problémem je tedy neúměrně vysoké úrokové zatížení. Na druhé straně pokud má málo aktiv, vzdává se tím potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí a tím pádem potencionálních tržeb.

Ukazatele zadluženosti (Leverage Ratios)

Situace, kdy by veškerá aktiva podniku byla kryta pouze vlastními zdroji nebo naopak výhradně cizími zdroji, je v současné ekonomice naprosto nemyslitelná.

Obecně také platí, že vlastní kapitál je ve srovnání s cizím kapitálem dražší, proto podnik k profinancování svého majetku používá i cizí zdroje.

Pomocí ukazatelů zadluženosti se udává vztah mezi vlastním a cizím kapitálem podniku, resp. se vyčísľuje, v jakém rozsahu podnik využívá k profinancování dluhy.

Mezi ukazatele zadluženosti, kteří čerpají z rozvahy, patří například ukazatel celkové zadluženosti, ukazatel podílu vlastního kapitálu na aktivech a ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu. K ukazatelům zadluženosti, jež získávají potřebné prvotní informace z výkazu zisku a ztráty se řadí například ukazatel úrokového krytí a ukazatel úrokového zatížení.

Ukazatele kapitálového trhu (Market Value Ratios)

Na rozdíl od výše uváděných ukazatelů poměrové analýzy, ukazatele kapitálového trhu se odlišují tím, že pracují i s tržními hodnotami. Využívají je především investoři, či potencionální investoři, k hodnocení návratnosti vložených prostředků do společnosti.

2.4.1.4 Analýza soustav ukazatelů

Předchozí kapitoly byly věnovány poměrovým a rozdílovým ukazatelům, pomocí kterých je možné posuzovat finanční situaci podniku. Analýza soustav ukazatelů vytváří metody, jež využívají tyto zmiňované ukazatele a navzájem je kombinuje.

Z hlediska analýzy soustav ukazatelů se rozlišují paralelní a pyramidové soustavy ukazatelů.

Pyramidové soustavy ukazatelů znázorňují podrobnější rozklad ukazatele, jenž je na vrcholu pyramidy, na dílčí části. Mezi ukazateli navzájem působí matematická provázanost. Podstatou těchto soustav je vyjádření vzájemných vztahů mezi dílčími ukazateli vyššího řádu, resp. identifikovat a kvantifikovat jak jednotlivé dílčí ukazatele působí na vrcholový ukazatel. Nejznámějším z této kategorie soustav ukazatelů je Du Pontův rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu.

Při rozkladu vrcholového ukazatele se rozlišují v zásadě dva typy vazeb, a sice multiplikativní a aditivní vazba. **Multiplikativní vazba** značí součin nebo podíl mezi ukazateli, **aditivní vazba** představuje součet nebo rozdíl několika ukazatelů. Základní metody rozkladu se liší v závislosti na tom, jak je řešena právě multiplikativní vazba.

Mezi čtyři základní metody se zahrnuje metoda rozkladu se zbytkem, metoda postupných změn, metoda logaritmická a metoda funkcionální. První dvě zmiňované metody staví na postupné změně jednoho z ukazatelů, ostatní ukazatele se nemění. Zbývající dvě metody jsou založeny na současné změně všech ukazatelů.

U aditivní vazby se vliv vyčísluje u všech metod stejně, a sice takto:

$$\Delta x_{a_i} = \frac{\Delta a_i}{\sum_i \Delta a_i} \cdot \Delta y_x, \quad (2.14)$$

kde x je analyzovaný ukazatel, Δy_x je přírůstek vlivu ukazatele x , a_i je dílčí ukazatel a Δx_{a_i} je vliv dílčího ukazatele a_i na analyzovaný ukazatel x .

V případě multiplikativní vazby se postupuje různým způsobem u výše zmíněných metod. Vzhledem k tomu, že v praktické části bakalářské práce bude analyzován rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu pomocí metody postupných změn a logaritmickou metodou, bude následující text blíže věnován právě těmto dvěma metodám.

U *metody postupných změn* se celková změna dělí mezi dílčí vlivy. Pokud se analyzovaný ukazatel rozkládá na součin tří dílčích ukazatelů, tzn. $x = a \cdot b \cdot c$, jednotlivé vlivy jsou vyčíslovány takto:

$$\Delta x_a = \Delta a \cdot b_0 \cdot c_0, \quad (2.15)$$

$$\Delta x_b = a_1 \cdot \Delta b \cdot c_0, \quad (2.16)$$

$$\Delta x_c = a_1 \cdot b_1 \cdot \Delta c, \quad (2.17)$$

kde 0 značí minulý rok a 1 běžný rok, a, b, c jsou dílčí ukazatelé, $\Delta x_a, \Delta x_b, \Delta x_c$ vyjadřuje vliv, změnu dílčího ukazatele a, b, c na souhrnný analyzovaný ukazatel x .

Souhrnná změna analyzovaného ukazatele se pak vypočte následovně:

$$\Delta y_x = \Delta x_a + \Delta x_b + \Delta x_c, \quad (2.18)$$

kde Δy_x je celková odchylka analyzovaného ukazatele, $\Delta x_a, \Delta x_b, \Delta x_c$ vyjadřuje vliv, změnu dílčího ukazatele a, b, c na souhrnný analyzovaný ukazatel x .

Metoda postupných změn je nenáročnou metodou, její postup výpočtu je velmi snadný, avšak nevýhodou je závislost velikosti vlivů dílčích ukazatelů na pořadí ukazatelů ve výpočtu.

Vliv dílčího ukazatele se při použití *logaritmické metody* vyjadřuje tímto vztahem:

$$\Delta x_{a_i} = \frac{\ln I_{a_i}}{\ln I_x} \cdot \Delta y_x, \quad (2.19)$$

kde Δx_{a_i} je vliv dílčího ukazatele a_i na analyzovaný ukazatel x , $\ln I_{a_i}$ a $\ln I_x$ vyjadřují spojitě výnosy ukazatelů a_i a x , Δy_x je celková odchylka analyzovaného ukazatele.

$I_x = \frac{x_I}{x_0}$ je index zkoumaného ukazatele a $I_{a_i} = \frac{a_{i,I}}{a_{i,0}}$ je index jednotlivých příčinných ukazatelů.

Nevýhoda logaritmické metody spočívá v jejím neúplném využití, protože nelze vypočítat logaritmus záporného čísla, viz Dluhošová (2008).

Rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu

Jeden z možných vztahů jak lze vyjádřit rozklad ukazatele ROE je následující:

$$ROE = \frac{EAT}{VK} = \frac{EAT}{EBT} \cdot \frac{EBT}{EBIT} \cdot \frac{EBIT}{T} \cdot \frac{T}{A} \cdot \frac{A}{VK}, \quad (2.20)$$

kde EAT představuje zisk po zdanění, VK je vlastní kapitál, EBT je zisk před zdaněním, $EBIT$ je zisk před úroky a zdaněním, T jsou tržby, A jsou aktiva. EAT/EBT je koeficient daňové redukce, $EBT/EBIT$ je koeficient úrokové redukce, $EBIT/T$ je provozní ziskovost tržeb, T/A představují obrat aktiv, A/VK vyjadřují finanční páku.

Z výše uvedeného vztahu tak vyplývá, že velikost rentability vlastního kapitálu je ovlivněna tím, kolik odčerpají úroky a daň a v neposlední řadě také rentabilitou celkového kapitálu (rentabilitou aktiv). Na ROE tak působí kromě dílčího ukazatele provozní ziskovosti tržeb, obratu aktiv a finanční páky, také ukazatel úrokové a daňové redukce. Dva z těchto jmenovaných ukazatelů však působí protichůdně, a sice úroková redukce a finanční páka, kteří vyjadřují vliv zadluženosti na ROE. Růst zadluženosti se projeví zvýšením finanční páky, to znamená, že má kladný vliv na ROE. Zároveň však růst zadluženosti představuje i růst úroků a tím negativně působí na ROE, neboť snižuje úrokovou redukci. Tento protisměrný účinek je sledován prostřednictvím tzv. ziskového účinku finanční páky.

Ziskový účinek finanční páky

Vyjadřuje se jako součin úrokové redukce a finanční páky.

$$e = \acute{u} \cdot \frac{A}{VK}, \quad \text{neboli} \quad e = \frac{EBT}{EBIT} \cdot \frac{A}{VK}, \quad (2.21)$$

kde e je ziskový účinek finanční páky, \acute{u} je úroková redukce, A jsou aktiva, VK je vlastní kapitál, EBT je zisk před zdaněním a $EBIT$ je zisk před úroky a zdaněním.

Ziskový účinek finanční páky reflektuje, jak vypůjčené peníze multiplikují (zvyšují) rentabilitu kapitálu vloženého akcionáři.

Pokud je výsledek ziskového účinku větší než 1, znamená to, že zvýšení stupně zadlužení působí pozitivně na vývoj ROE, tedy zvyšuje se rentabilita vlastního kapitálu. Je-li výsledek ziskového účinku menší než 1, účinek je negativní, dochází k poklesu rentability vlastního kapitálu. V případě, že se výsledek ziskového účinku rovná 1, podíl cizích zdrojů ve finanční struktuře podniku nemá vliv na rentabilitu vlastního kapitálu.

3. Charakteristika společnosti TON, a. s.

Následující kapitola bakalářské práce je zaměřena na stručnou charakteristiku a popis společnosti TON, a. s. K dispozici jsou zde základní identifikační údaje o společnosti, její profil, historie, organizační struktura a přehled současné ekonomické situace, v níž se společnost nachází.

Součástí této kapitoly je i horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za rok 2006 až 2008.

3.1 Základní identifikační údaje společnosti

Obchodní firma:	TON, a. s.
Sídlo společnosti:	Michaela Thoneta 148, Bystřice pod Hostýnem, okres Kroměříž, PSČ 768 61
Identifikační číslo:	49 97 05 85
Právní forma:	akciová společnost
Datum vzniku:	1. 1. 1994
Základní kapitál:	Kč 404 000 000,-

Společnost emitovala akcie na majitele⁵ v listinné podobě, které nejsou obchodovatelné na veřejných kapitálových trzích. V majetku společnosti se nenachází žádné vlastní akcie.

Tab. 3.1 Akcie na majitele v listinné podobě

Počet akcií	Jmenovitá hodnota akcie
388 ks	1 000 000 Kč
100 ks	100 000 Kč
6 000 ks	1 000 Kč

*Zdroj: Výroční zpráva TONu, a. s. z roku 2008,
vlastní zpracování*

Společnost TON, a. s. se majetkovou účastí podílí i na podnikání dalších českých a zahraničních osob.

⁵ Akcie na majitele jsou cenným papírem na doručitele, lze je převádět pouhým předáním.

Tab. 3.2 Účasti společnosti TON, a. s. v jiných společnostech

Obchodní firma	Sídlo společnosti	Účast
TON-ENERGO, a. s.	Michaela Thoneta 148, Bystřice pod Hostýnem	100 %
TON-SLOVENSKO, spol. s r. o.	Karpatská 8, Bratislava	100 %
WOOD parket, a. s.	Ždánská 694, Bučovice	73 %

Zdroj: Výroční zpráva TONu, a. s. z roku 2008, vlastní zpracování

TON, a. s. jako mateřský podnik tedy ještě sestavuje se společností TON-ENERGO, a. s. (dceřiný podnik) konsolidovanou účetní závěru. Dceřiný podnik WOOD parket, a. s. je z konsolidačního celku vyloučen z důvodu vstupu do konkurzního řízení (ke dni 10. 2. 2005) a společnost TON-SLOVENSKO, spol. s r. o. je vyloučena pro nevýznamný podíl na vlastním kapitálu a obratu konsolidačního celku.

Pro účely bakalářské práce jsou použity výhradně účetní výkazy společnosti TON, a. s. za sledované období 2006 – 2008.

3.2 Profil společnosti

TON, a. s. je českou soukromou společností zabývající se výrobou širokého sortimentu židlí, barových židlí, křesel, věšáků, stolů a prodejem zahradního nábytku. Svou produkcí dřevěného sedacího nábytku z ohýbaného dřeva se společnost řadí k největším producentům v Evropě. Ročně vyrobí zhruba 1 mil. kusů výrobků, které dále směřují především do zemí Evropské unie, Spojených států amerických, Austrálie a Japonska.

Společnost každoročně navštěvuje mnoho významných výstav a propagačních akcí, kde prezentuje svoje kolekce nových vzorů. K nejvýznamnějším patří mimo jiné veletrhy v Paříži, Praze, Bratislavě, Nitře, Miláně, Brně, Dubaji. Na počátku každého roku však společnost již tradičně zahajuje toto předváděcí turné účastí na veletrhu v Kolíně nad Rýnem. Účastí na těchto reklamních akcích společnost získala už několik ocenění.

Akciová společnost TON se zabývá také zakázkovou výrobou. Z početného objemu realizovaných zakázek, lze uvést např. výrobu nábytku pro český parlament, pražský Palác kultury, hudební sál Lichtenštejnského paláce, sedací nábytek Stavovského divadla, sklápěcí křesla v historické budově Národního divadla.

Zastoupení společnosti TON, a. s. v podobě podnikových prodejen se v současné době nachází ve dvanácti českých městech. Tři z nich jsou v Praze, dvě v Brně. V Plzni, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, Jablonci nad Nisou, Jihlavě, Pardubicích, Uherském Hradišti, Zlíně, Ostravě a Bystřici pod Hostýnem se pak nachází vždy jedna prodejna. Tím však výčet zdaleka nekončí. Společnost se samozřejmě snaží i o rozšíření sítě svých zahraničních prodejen. Přímé obchodní zastoupení formou podnikových prodejen má již v šesti státech Evropy. Na Slovensku je to prodejna v Bratislavě a Košicích, dále TON Srbska v Bělehradě (Srbsko). V posledním čtvrtletí roku 2008 byla otevřena prodejna i v bulharské Sofii a Budapešti (Maďarsko). Počátkem roku 2009 pak v Berlíně (Německo) a Vídni (Rakousko).

TON, a. s. byla prověřena a certifikována jako společnost splňující podmínky ISO 9001:2008, pro činnost: výroba nábytku a nábytkových dílů. Její výrobky zcela splňují nekompromisní kritéria Evropské unie a v některých případech dokonce předbíhají stanovené ekologické limity.

3.3 Předmět podnikání

Předmětem podnikání společnosti podle stanov je:

- hostinská činnost,
- výroba elektřiny,
- výroba a rozvod tepla,
- provozování dráhy a drážní dopravy,
- truhlářství, podlahářství,
- silniční motorová doprava,
 - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně,
 - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny,
- činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.⁶

⁶ Výroční zpráva TONu, a. s. z roku 2008.

3.4 Historie společnosti

Počátky historie akciové společnosti TON, lze datovat do konce 18. století, do městečka Boppard nedaleko Koblence v Porýní. Zde se totiž 2. července 1796 narodil truhlář, designer a vynálezce Michael Thonet, který po vyučení na stolaře založil v místě svého rodiště řemeslnickou dílnu.

Vznik první továrny se datuje do roku 1856 v Koryčanech. Poté v roce 1861 zakládá Thonet továrnu i v Bystřici pod Hostýnem. Tato nově vznikající továrna v Bystřici pod Hostýnem je největší svého druhu a v tehdejší době se stává vývojovým centrem celého podniku Gebrüder Thonet. Záhy také začíná exportovat své výrobky do celého světa. Po jeho smrti, 3. března 1871 ve Vídni, se vedení firmy ujali jeho synové.

THONET – MUNDUS a. s., tak se jmenovala společnost, která po 1. světové válce navázala na původní podnik Thonet. Rok 1946 byl rokem, ve kterém došlo ke sloučení řady významných nábytkářských továren v jediný národní podnik THONET, nastává poválečné znárodnění společnosti. O sedm let později, tedy v roce 1953 se mění název národního podniku THONET na TON (továrna na ohýbaný nábytek).

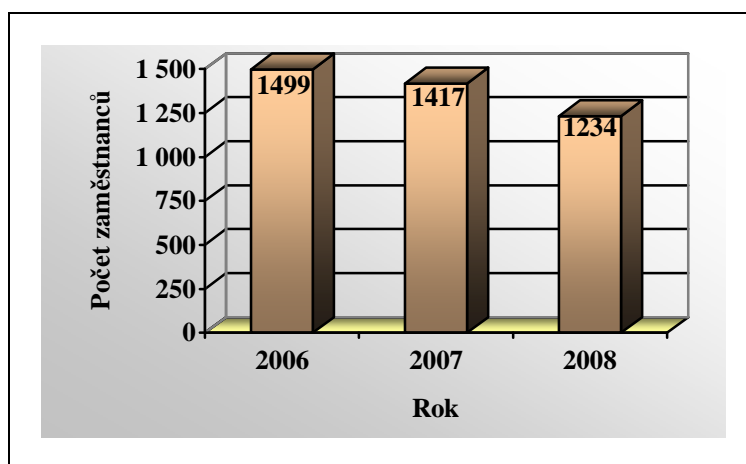
Důležitým datem v historii společnosti je 1. leden 1994, kdy vzniká akciová společnost TON. Po změně hospodářského systému v roce 1989 se společnosti v krátké době podařilo přenést pomyslné misky vah exportu na trhy, zejména hospodářsky vyspělých zemí světa a zřetelně změnit a rozšířit svou nabídku výrobků.

Až do dnešní doby továrna prošla téměř jeden a půl stoletím od svého založení, aniž by v ní došlo k zastavení výroby.

3.5 Současnost společnosti

Současné problémy se světovou ekonomickou krizí se nevyhnuly ani takovému podniku, kterým je TON, a. s. Ekonomika se momentálně nachází v recesi a zakázky společnosti kvůli krizi poklesly již o více jak 20 %. Jen pro představu to znamená, že dnešní týdenní produkce z dřívějších 16 000 ks vyrobených židlí klesla na 9 000 ks, což je pokles o více jak 40 %. Potíže se však odrazily i ve výrazném snižování počtu zaměstnanců v průběhu roku 2009. Na konci roku 2008 byl jejich stav ještě 1 200, avšak stav k 23. 10. 2009 čítal už jen 831 zaměstnanců.

Graf č. 3.1: Průměrný přepočtený stav zaměstnanců v roce 2006 – 2008



*Zdroj: Výroční zpráva TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008,
vlastní zpracování*

Stále silnější konkurence je pro společnost také určitou hrozbou, se kterou se musí potýkat. Nejvíce expandují především asijsí producenti. Jejich nízké ceny nabízených výrobků jim poskytují velkou konkurenční výhodu a navíc, kvalita jejich výrobků se rok od roku přibližuje už i evropským standardům. Tím však konkurují zejména tradičním výrobcům masově vyráběného lacinějšího nábytku. Proto společnost TON soustřeďuje svou pozornost především na kvalitu svých výrobků a důraz klade také na neopakovatelný design v podobě přímé individuální dodávky nábytku zhotoveného podle přání zákazníka (na zakázku). Jde především o zakázky pro hotely, restaurace, kavárny a ostatní veřejné prostory. V oblasti bydlení se jedná o nábytek do domácností hlavně náročnějších zákazníků.

I posilování měnového kurzu musí společnost věnovat pozornost. Téměř 80 % z její produkce dále putuje do zahraničí a tak se podnik v souvislosti s posilující českou korunou potýká s kurzovými ztrátami, které tyto obchodní transakce přinášejí. Neustálý pohyb kurzů s sebou přináší i vyšší náklady na administrativní činnost, spojenou s náročnými účetními operacemi. Možným řešením by snad bylo přijetí eura.

3.6 Popis organizační struktury společnosti

TON, a. s. sídlí v Bystřici pod Hostýnem, zde je zároveň i hlavní výrobní závod, správa společnosti a provoz vývoje nábytku. Druhý výrobní závod se nachází v Holešově, v současné době je však již výroba v tomto závodě omezena jen na výrobu dýh a překližek.

Podrobné členění organizační struktury společnosti je uvedeno v příloze č. 1.

3.7 Analýza rozvahy

Dále budou provedeny u rozvah společnosti TON, a. s. za období 2006 – 2008 horizontální a vertikální analýzy. Rozvahy společnosti TON, a. s. ze kterých se vychází, jsou uvedeny v příloze č. 2.

3.7.1 Horizontální analýza rozvahy

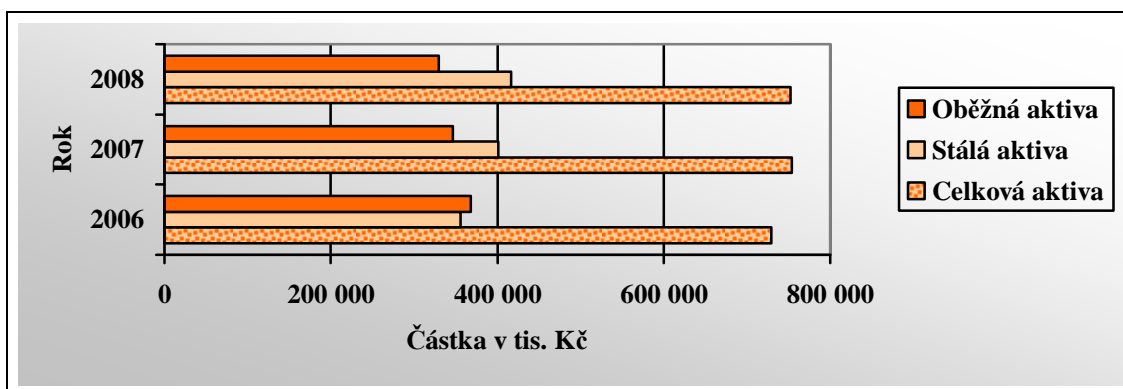
Horizontální analýza rozvahy vypovídá o tom, k jakým meziročním změnám v položkách aktiv a pasiv došlo. Změny jsou vyčíslovány absolutně i relativně, tedy v procentech.

K vyjádření jednotlivých změn byl použit vzorec (2.1) a (2.2) z praktické části práce. Celá horizontální analýza rozvahy se nachází v příloze č. 4.

Horizontální analýza aktiv

Jak lze vyčíst z grafu 3.2 celková aktiva společnosti TON, a. s. měla za sledovaná účetní období kolísavý charakter. Po navýšení, ke kterému došlo v roce 2007, kdy objem celkových aktiv oproti předcházejícímu období vzrostl o cca 24 500 tis. Kč (v relativním vyjádření vzrůst o 3,37 %) následoval v roce 2008 mírný pokles o zhruba - 1 900 tis. Kč na konečnou částku 751 976 tis. Kč.

Graf 3.2: Vývoj aktiv společnosti



Zdroj: Rozvaha TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

Z grafu 3.2 lze dále vypořádat, že v čase dochází k protisměrnému vývoji mezi stálými a oběžnými aktivy. Stálá aktiva meziročně rostou, zatímco oběžná aktiva postupně klesají.

K největšímu nárůstu stálých aktiv došlo mezi léty 2006 a 2007, kdy se jejich hodnota absolutně zvýšila o 45 942 tis. Kč. I v následujícím roce byl zaznamenán růst, a to o 3,70 %. (viz tab. 3.3)

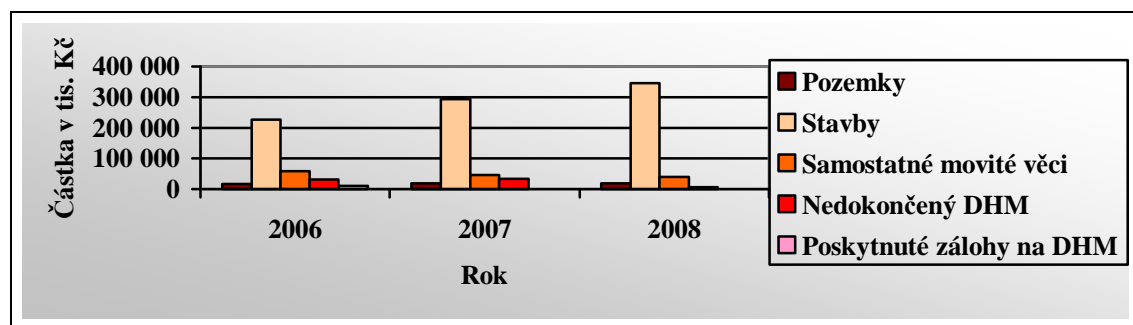
Tab. 3.3 Horizontální analýza u vybraných položek stálých aktiv za léta 2006 – 2008

Položka aktiv	2006 – 2007		2007 – 2008	
	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)
Dlouhodobý majetek	45 942	12,92 %	14 865	3,70 %
Dlouhodobý nehmotný majetek	-1 429	-12,85 %	-4 041	-41,69 %
Dlouhodobý hmotný majetek	47 372	13,77 %	18 886	4,82 %
Dlouhodobý finanční majetek	-1	-0,24 %	20	4,90 %

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvýraznější vliv na růst stálých aktiv i na růst celkových aktiv za sledovanou dobu měl dlouhodobý hmotný majetek, konkrétně položka Stavby (viz graf 3.3). V roce 2007 došlo k absolutnímu navýšení staveb oproti předchozímu roku o 66 609 tis. Kč. V dalším roce, tedy v roce 2008 činilo toto navýšení 51 074 tis. Kč. Důvodem jsou realizované investiční akce, které ve společnosti proběhly v roce 2006 a 2007. Investice byly vynaloženy na výstavbu a modernizaci skladových a prodejních prostor i na výrobní technologie. V roce 2007 byla také zahájena rekonstrukce Thonetovy vily v Bystřici pod Hostýnem. Tato skutečnost se dále projeví v čerpání úvěrů, tedy pasivech.

Graf 3.3 Vývoj vybraných položek dl. hmotného majetku za období 2006 – 2008



Zdroj: Rozvaha TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

Jak již bylo uváděno výše, oběžná aktiva mají za sledovaná účetní období klesající charakter. V položkách zásoby a krátkodobý finanční majetek byl mezi roky 2006 – 2007 zaznamenán růst, avšak toto navýšení v absolutní hodnotě představovalo nižší částku, než o jakou poklesly krátkodobé pohledávky. Z tohoto důvodu došlo v období 2006 – 2007 ke snížení oběžných aktiv. (viz tab. 3.4)

Tab. 3.4 Horizontální analýza u vybraných položek OA za léta 2006 – 2008

Položka aktiv	2006 – 2007		2007 – 2008	
	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)
Oběžná aktiva	-22 185	-6,02 %	-16 937	-4,89 %
Zásoby	2 829	1,08 %	-16 791	-6,34 %
Krátkodobé pohledávky	-31 105	-30,73 %	5 683	8,10 %
Krátkodobý finanční majetek	6 091	120,57 %	-5 829	-52,31 %

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvýraznější propad v rámci krátkodobých pohledávek je patrný v položce pohledávky z obchodních vztahů, kde došlo k poklesu o -24,72 % (v absolutním vyjádření pokles o -17 098 tis. Kč). Na zápornou změnu měla dále největší vliv položka pohledávky v ovládajících a řídících osobách, jež byla v daném období plně uhrazena (pokles o -100 %, v absolutním vyjádření -9 502 tis. Kč). Pokles pohledávek společnost zaznamenala také v pohledávkách vůči státu, které se absolutně snížily o -4 081 tis. Kč a v položce krátkodobé poskytnuté zálohy, kde došlo k poklesu o -682 tis. Kč oproti předchozímu roku.

Z tab. 3.4 lze vyčíst, že v následujícím období, tedy 2007 – 2008, krátkodobé pohledávky naopak vzrostly, a to o 8,10 %. Naopak zásoby a krátkodobý finanční majetek se v tomto období vyznačovaly klesajícím trendem a byly příčinou poklesu oběžných aktiv. Na meziročním snížení zásob se nejvýrazněji projevila položka materiál, v níž došlo k poklesu o -23,24 % a dále pak výrobky, kde došlo k relativnímu snížení o -10,42 %.

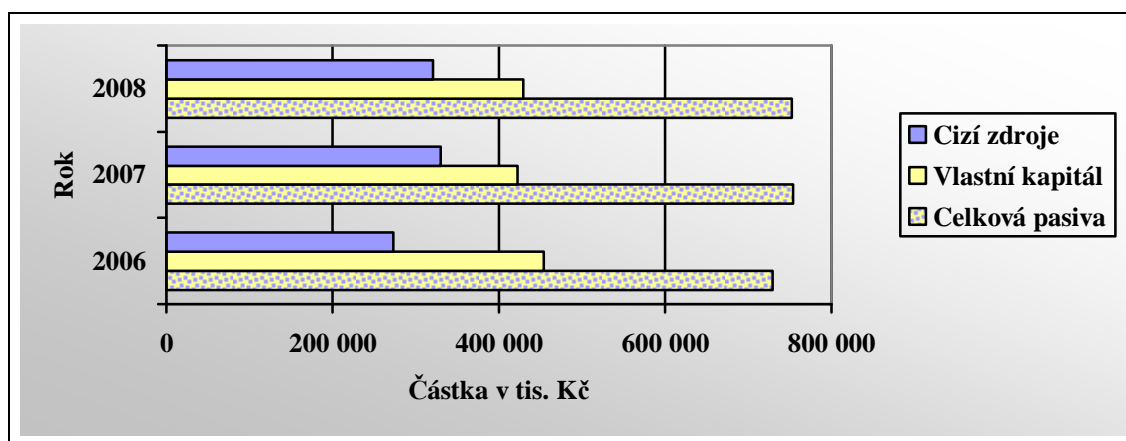
Pokles v zásobách lze veskrze, vzhledem k typu společnosti hodnotit jako pozitivní, neboť to dokládá, že společnost neváže finanční prostředky neefektivním způsobem. Úbytek krátkodobého finančního majetku byl způsoben zápornou změnou

v položkách peníze a účty v bankách, ve kterých došlo k poklesu o -398 tis. Kč a -5 431 tis. Kč.

Horizontální analýza pasiv

Z grafu 3.4 vyplývá, že vývoj vlastního kapitálu i cizích zdrojů měl za sledovaná účetní období 2006 až 2008 kolísavý charakter.

Graf 3.4 Vývoj pasiv společnosti



Zdroj: Rozvaha TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

V roce 2006 dosahovala výše vlastního kapitálu hodnoty 453 734 tis. Kč, avšak v následujícím roce došlo k poklesu o -7,01 % na 421 936 tis. Kč. Důvodem poklesu byl výrazný propad výsledku hospodaření (VH) běžného účetního období, který v roce 2007 poklesl o -35 533 tis. Kč (pokles o -81,12 %). Druhou extrémní hodnotou zaznamenanou v roce 2007 je procentuální nárůst položky kapitálové fondy, která oproti předchozímu roku vzrostla o 22 028,57 % (v absolutním vyjádření zvýšení jen o 1 542 tis. Kč). K této skutečnosti došlo v důsledku nabytí pozemků v celkové hodnotě 1 543 tis. Kč. Část těchto pozemků společnost získala darem, část na základě soudního rozhodnutí. Účetními zápisy tedy došlo k navýšení hodnoty pozemků na straně aktiv a ostatních kapitálových fondů na straně pasiv. V roce 2007 došlo i k navýšení zákonného rezervního fondu a to přidělem ze zisku vykázaného v roce 2006 v celkové výši 2 190 tis. Kč. Zbytek zisku za rok 2006, tedy 41 615 tis. Kč bylo převedeno do dalšího roku jako nerozdělený zisk minulých let. V dubnu roku 2007 však valná hromada rozhodla o výplatě dividend v celkové výši 41 612 tis. Kč a zdrojem pro jejich výplatu byl právě

nerozdělený zisk minulých let. Z toho důvodu lze pozorovat navýšení této položky v roce 2007 jen o 3 tis. Kč (viz tab. 3.5).

Tab. 3.5 Horizontální analýza u vybraných položek VK za léta 2006 – 2008

Položka pasiv	2006 – 2007		2007 – 2008	
	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)
Vlastní kapitál	-31 798	-7,01 %	7 576	1,80 %
Základní kapitál	0	0,00 %	0	0,00 %
Kapitálové fondy	1 542	22 028,57 %	-1 523	-98,32 %
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostat. fondy ze zisku	2 190	37,11 %	414	5,12 %
VH minulých let	3	15,00 %	110	478,26 %
VH běžného účetního období	-35 533	-81,12 %	8 575	103,66 %

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2008 došlo naopak k navýšení vlastního kapitálu, a sice o 1,80 % na celkovou částku 429 512 tis. Kč. Nejvýraznější měrou k tomu přispěl růst VH běžného účetního období, který od minulého roku vzrostl o 8 575 tis. Kč (nárůst o 103,66 %). I v roce 2008 došlo k vypořádání výsledku hospodaření minulého účetního období, ve kterém společnost dosáhla zisku 8 272 tis. Kč. Část tohoto zisku, představující hodnotu 414 tis. Kč byla opět přidělena do zákonného rezervního fondu. Toto navýšení je patrné i v tab. 3.5. Zbytek zisku (7 858 tis. Kč) byl přesunut do položky nerozdělený zisk minulých let. V červnu roku 2008 bylo opět valnou hromadou rozhodnuto o výplatě dividend v celkové výši 9 291 tis. Kč. Zdrojem pro jejich výplatu byl nerozdělený zisk minulých let ve výši 7 748 tis. Kč a dále ostatní kapitálové fondy, ze kterých ubylo na výplatu dividend 1 543 tis. Kč.

V průběhu sledovaných období 2006 – 2008 nedošlo k žádné změně v položce základní kapitál, jeho hodnota po všechna účetní období zaznamenává konstantní výši 404 000 tis. Kč.

Tab. 3.6 Horizontální analýza u vybraných položek cizích zdrojů za léta 2006 – 2008

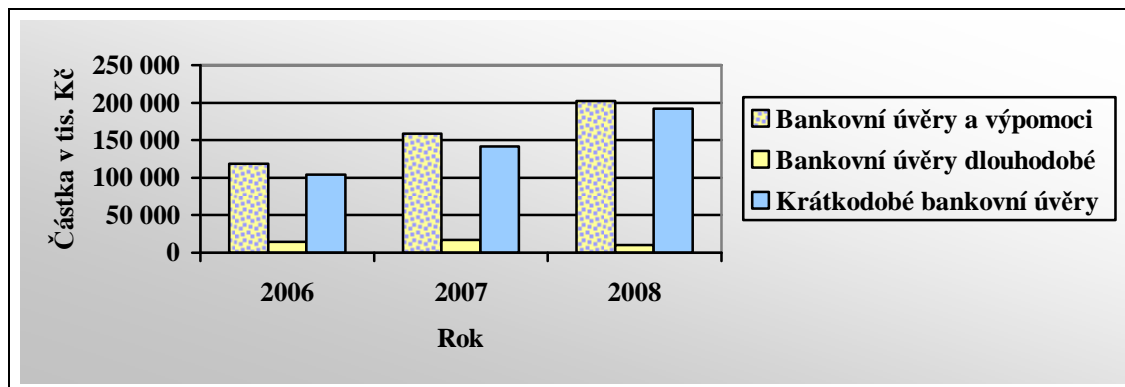
Položka pasiv	2006 – 2007		2007 – 2008	
	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)	absolutní Δ (v tis. Kč)	relativní Δ (v %)
Cizí zdroje	56 851	20,84 %	-9 119	-2,77 %
Rezervy	-11 549	-84,53 %	3 835	181,41 %
Dlouhodobé závazky	181	1,99 %	4 919	52,98 %
Krátkodobé závazky	28 458	21,67 %	-61 337	-38,38 %
Bankovní úvěry a výpomoci	39 761	33,49 %	43 464	27,43 %

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2007 došlo k absolutnímu navýšení cizích zdrojů o 56 851 tis. Kč na celkovou hodnotu 329 682 tis. Kč. Největší vliv na tom měla položka bankovní úvěry a výpomoci, v rámci které dochází v průběhu sledovaných let k výraznému navyšování především krátkodobých bankovních úvěrů. (viz graf 3.5)

V květnu roku 2006 si společnost vzala investiční úvěr na zmiňovanou výstavbu a modernizaci skladových a prodejních prostor v celkové výši 30 000 tis. Kč.

Graf 3.5 Vývoj vybraných položek bank. úvěrů a výpomocí za období 2006 – 2008



Zdroj: Rozvaha TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

Na růst cizích zdrojů v tomto roce působily i krátkodobé závazky, ve kterých došlo zejména k nárůstu krátkodobých přijatých záloh (absolutní navýšení o 12 322 tis. Kč) a závazků z obchodních vztahů (v absolutním vyjádření 9 820 tis. Kč).

V roce 2008 ale naopak dochází k výraznému poklesu krátkodobých závazků, které jsou příčinou záporné změny cizích zdrojů. Největší propad je patný v položce závazky z obchodních vztahů, které se snížily oproti předchozímu období o -52,33 %.

3.7.2 Vertikální analýza rozvahy

Prostřednictvím vertikální analýzy rozvahy lze zjistit, jakou měrou se dílčí složky majetku podílejí na celkové bilanční sumě aktiv, resp. jakou měrou se dílčí složky kapitálové struktury podílejí na celkové bilanční sumě pasiv. Podíly jsou vyčíslovány samostatně za jednotlivá účetní období v procentech.

Při výpočtu byl použit vzorec (2.3). Vertikální analýza rozvahy v plném rozsahu je součástí přílohy č. 5.

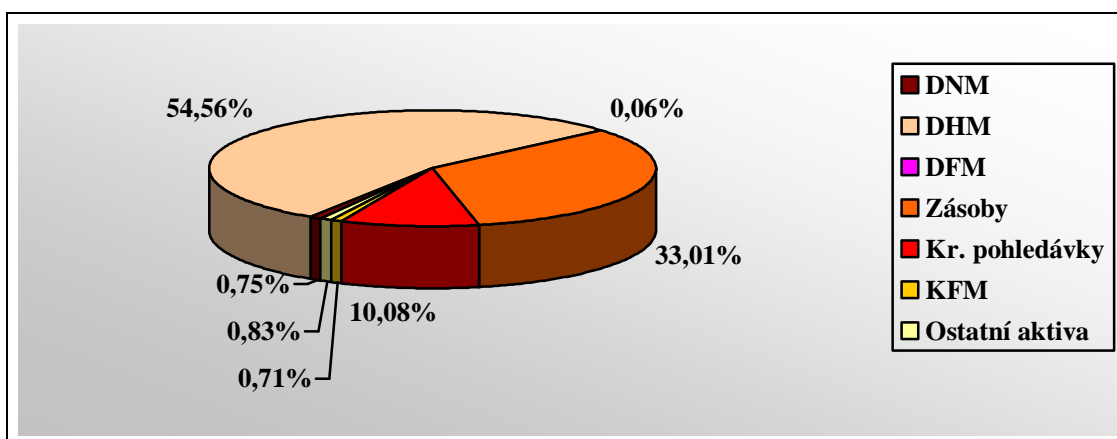
Vertikální analýza aktiv

Jak již bylo uváděno u horizontální analýzy aktiv, v čase lze pozorovat absolutní nárůst stálých aktiv a pokles oběžných aktiv společnosti. Z toho vyplývá, že i procentuální podíl, jakým se tyto složky podílejí na celkové bilanční sumě aktiv, bude v čase stoupat (u stálých aktiv) a klesat (u oběžných aktiv).

U výrobních podniků, jakým je TON, a. s. je obvyklé, že tento typ společností preferuje majetkovou strukturu přikloněnou ke stálým aktivům, z důvodu výrobního programu, který je náročnější na majetkové zabezpečení. V případě TONU, a. s. však toto v roce 2006 neplatí. Oběžná aktiva tvoří 50,52 % celkových aktiv a nepatrně tak převyšují podíl dlouhodobého majetku (48,76 %).

Největší objem prostředků je však vázán v dlouhodobém hmotném majetku, přesněji ve stavbách, které meziročně rostly v průměru o 7 p. b. Díky tomuto vývoji dochází v roce 2007 a 2008 k zrcadlovému prohození podílu stálých a oběžných aktiv na celkové bilanční sumě. Další významnou položkou v rámci dlouhodobého hmotného majetku jsou samostatné movité věci, u kterých lze v čase pozorovat klesající trend (8,06 %; 6,09 %; 5,25%). Na skladbě oběžných aktiv se největší měrou podílí zásoby, a to především položkou nedokončená výroba a polotovary (cca 16,5 %), dále materiál a výrobky. Určitý podíl zde zastupují i krátkodobé pohledávky, v rámci kterých se daří především snižování pohledávek z obchodních vztahů. Ostatní aktiva nedosahují ani procentního podílu na sumě celkových aktiv.

Graf 3.6 Struktura aktiv v roce 2008



Zdroj: vlastní zpracování

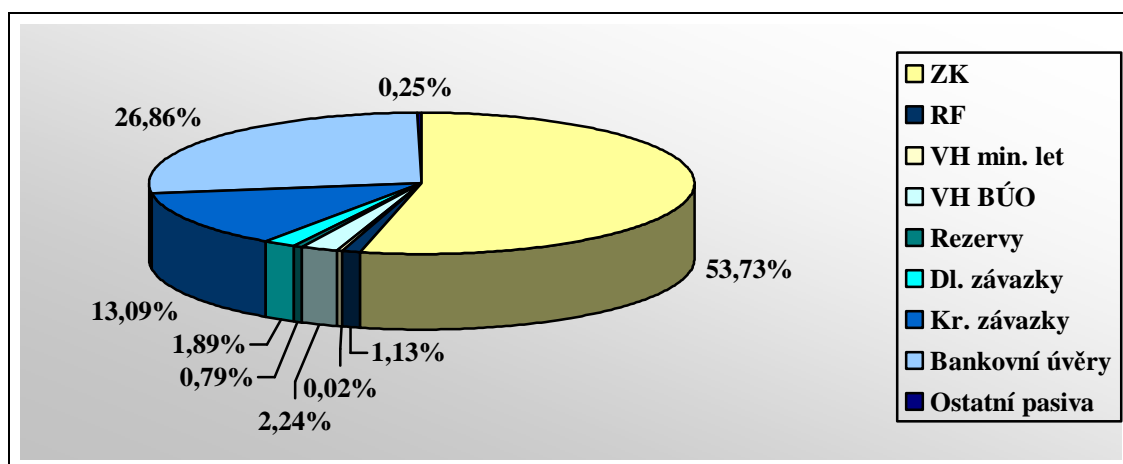
Vertikální analýza pasiv

Podílovou převahu na celkových pasivech drží po všechna sledovaná účetní období vlastní kapitál, a to výhradně díky základnímu kapitálu. Absolutní výše základního kapitálu sice zůstává stejná (404 000 tis. Kč), ale míra, jakou se podílí na celkové sumě pasiv, se nepatrně mění (kopíruje vývoj vlastního kapitálu). Za období 2006 – 2008 však jeho podíl neklesl pod hranici 53 %. Druhou významnější položkou, co do velikosti podílu je výsledek hospodaření běžného účetního období, která jak již bylo zmiňováno u horizontální analýzy pasiv, hrála klíčovou úlohu ve vývoji vlastního kapitálu.

Podstatnou část cizích zdrojů tvoří bankovní úvěry a výpomoci, které jsou z největšího procenta zastoupeny krátkodobými bankovními úvěry (v roce 2008 až 25,52 %), nepatrný díl připadá na bankovní úvěry dlouhodobé. Další významnější podíl je patrný v krátkodobých závazcích. Největší měrou k tomu přispívají závazky z obchodních vztahů (10,53 %; 11,49 %; 5,49 %) a závazky vůči zaměstnancům (zhruba kolem 5 %).

Velmi malý podíl připadá na ostatní pasiva, cca 0,3 %.

Graf 3.7 Struktura pasiv v roce 2008



Zdroj: vlastní zpracování

3.8 Analýza výkazu zisku a ztráty

Jednotlivé složky výkazu zisku a ztráty za období 2006 – 2008, jež jsou součástí přílohy č. 3, budou blíže rozebrány pomocí horizontální a vertikální analýzy.

3.8.1 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

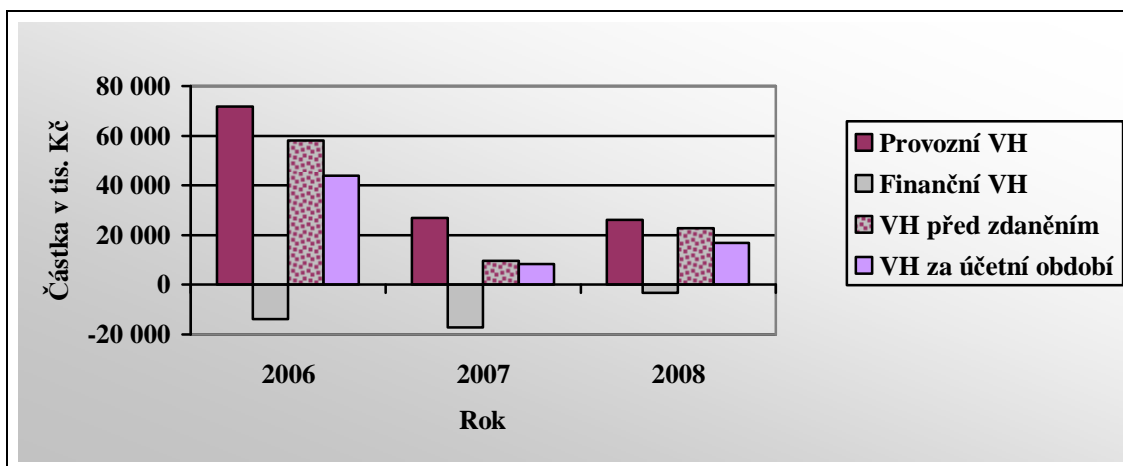
Prostřednictvím horizontální analýzy výkazu zisku a ztráty lze zjistit, k jakým meziročním změnám (v absolutním i relativním vyjádření) v nákladech, výnosech a výsledku hospodaření došlo.

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty společnosti TON, a. s. v plném rozsahu za období 2006 – 2008 je k dispozici v příloze č. 6. Použity byly opět vzorce (2.1) a (2.2).

Rok 2007 se vyznačuje velmi výrazným poklesem výsledku hospodaření za běžné účetní období. Tento propad činil více jak 80 % (v absolutním vyjádření -35 533 tis. Kč). Z grafu 3.8 vyplývá, že k poklesu došlo jak v provozní, tak finanční oblasti. V souvislosti s probíhající výstavbou a modernizací, která zatěžuje náklady společnosti, se nejedná o nic výjimečného. Mimořádný výsledek hospodaření se ani v jednom ze sledových období ve společnosti nevytváří, z tohoto důvodu se také ve všech letech výsledek hospodaření za běžnou činnost rovná výsledku hospodaření za účetní období. Finanční výsledek hospodaření se v jednotlivých letech pohybuje jen v záporných hodnotách, což není zas tak neobvyklé. V roce 2007 se ještě dále prohloubil o -3 480 tis.

Kč. V rámci celkového poklesu zisku však tato hodnota nebyla zásadní příčinou jeho výrazného úbytku. Větší pozici zastává provozní výsledek hospodaření, jenž se snížil o -44 881 tis. Kč (-62,55 %). Tento pokles je o to více alarmující z důvodu, že se jedná o provozní oblast, na níž je výrobní podnik existenčně závislý a která představuje smysl jeho podnikatelské činnosti.

Graf 3.8 Vývoj jednotlivých položek výsledku hospodaření za období 2006 – 2008



Zdroj: Výkaz zisku a ztráty TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

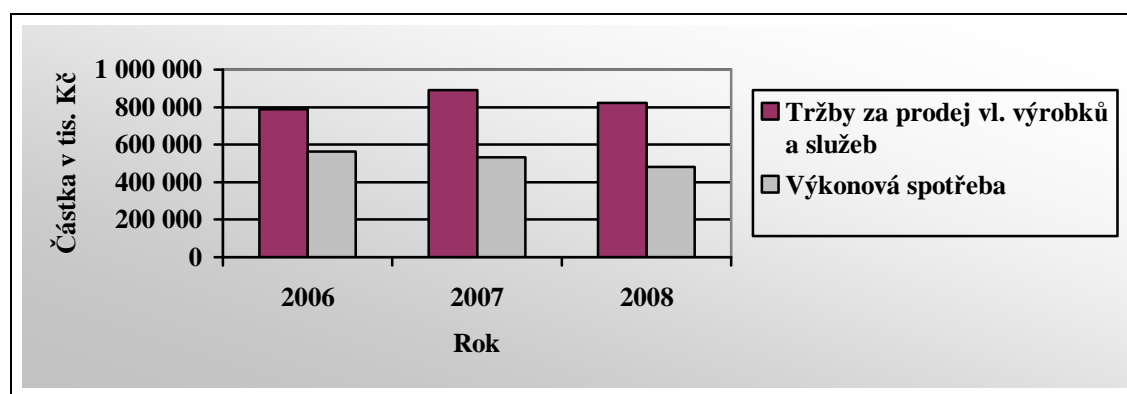
Na vývoj provozního výsledku hospodaření měla největší vliv položka obchodní marže (pokles o -56 293 tis. Kč; -71,06 %). Ta představuje rozdíl mezi tržbami za prodej zboží a náklady vynaloženými na prodané zboží. V obou těchto položkách došlo v roce 2007 k výraznému poklesu, avšak absolutní hodnota, o jakou se snížily tržby za prodej zboží, byla 2,14krát vyšší, než absolutní pokles nákladů na prodané zboží.

V roce 2008 se společnosti podařilo navýšit výsledek hospodaření za účetní období meziročně o 8 575 tis. Kč na celkovou hodnotu 16 847 tis. Kč. Důvodem bylo zvýšení finančního výsledku hospodaření o 14 011 tis. Kč, i přesto, že se stále pohybuje v záporných hodnotách (-3 216 tis. Kč). Příčinou takového vývoje bylo zejména navýšení ostatních finančních výnosů (v absolutním vyjádření 22 606 tis. Kč, relativně 408,20 %). Provozní výsledek hospodaření i v tomto roce klesl, avšak už jen nepatrně o -857 tis. Kč. Největší propad zaznamenala položka výkony, v rámci níž došlo především k poklesu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb, a to o -69 225 tis. Kč. Pokles celkového zisku zmírnilo snížení osobních nákladů, resp. mzdových nákladů (pokles o -15 682 tis. Kč) a s tím souvisejících nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění (pokles o -5 321 tis. Kč). K čemuž došlo v důsledku snížení stavu

zaměstnanců. K dalšímu snížení nákladů došlo i v položce zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (-8 789 tis. Kč, -38,62 %) a ostatní provozní náklady (-2 713 tis. Kč, -16,30 %).

Z grafu 3.9 také vyplývá, že se společnosti v posledních letech daří snižování výkonové spotřeby (v roce 2008 pokles o -50 832 tis. Kč), která představuje nejúžeji související náklady ve vztahu k tržbám, tedy náklady na spotřebu materiálu a energie, služby.

Graf 3.9 Porovnání tržeb za prodej vl. výrobků a služeb a výkonové spotřeby



Zdroj: Výkaz zisku a ztráty TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008, vlastní zpracování

3.8.2 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

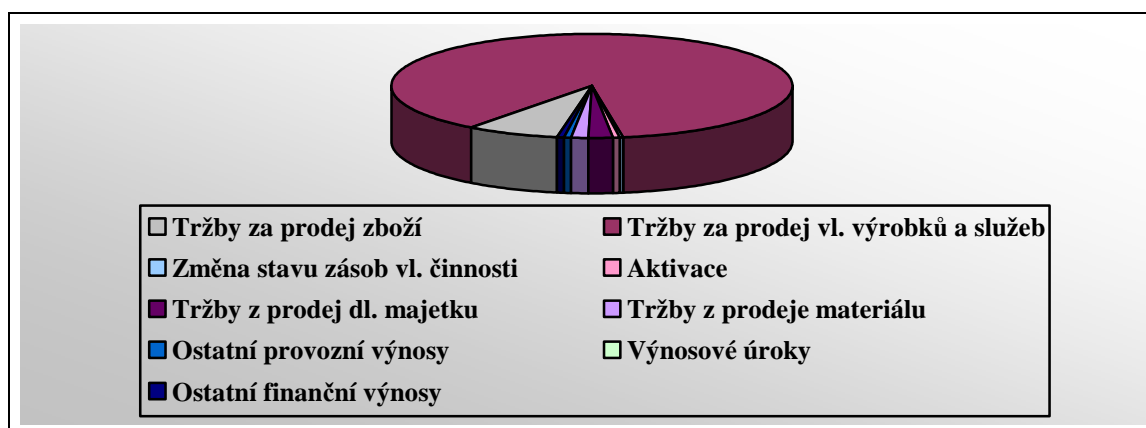
Za pomoci vertikální analýzy lze zjistit, jakým procentuálním dílem se jednotlivé složky výsledovky podílejí na celkové vztažné veličině, ke které jsou poměřovány. V provedené vertikální analýze byl za základ, tedy 100 % zvolen součet položek tržby za prodej zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb.

Při zpracování vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty, jenž je součástí přílohy č. 7, byl použit vzorec (2.3).

Výnosy

Z grafu 3.10 je patrné, že výnosy společnosti jsou z největšího procenta zastoupeny tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb (81,13 %; 91,96 %; 91,37 %). Další významnou položkou jsou tržby za prodej zboží, které se v roce 2007 snížily o přibližně 10 p. b. na celkový podíl cca 8 %, kterého dosahovaly i v roce 2008. Malý podíl připadá na tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu (dohromady kolem 3,5 %).

Graf 3.10 Struktura výnosů v roce 2007

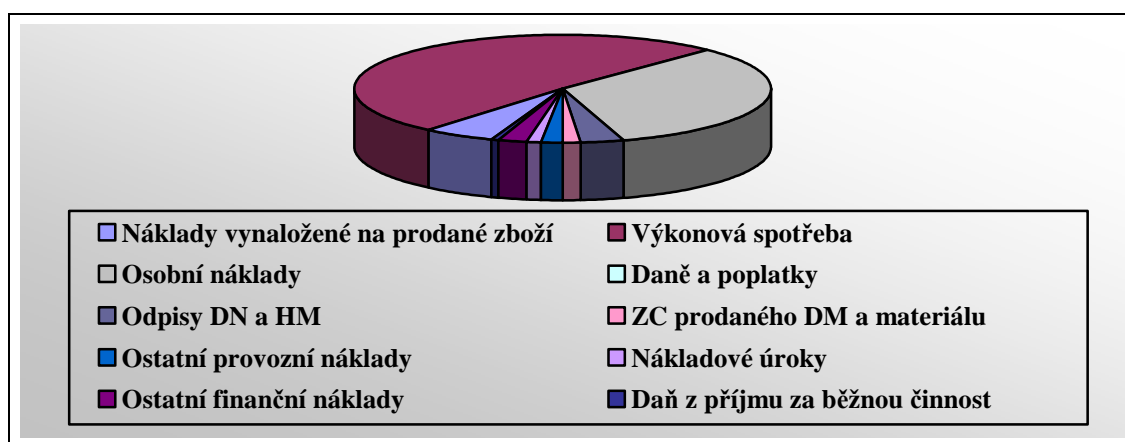


Zdroj: vlastní zpracování

Náklady

Z pohledu nákladů tvoří nejpodstatnější část výkonová spotřeba, kterou se, jak již bylo zmiňováno v horizontální analýze výkazu zisku a ztráty, daří společnosti snižovat, což lze určitě hodnotit za pozitivní. Důležitou položkou, co do objemu, jsou osobní náklady (kolem 34 %), z nichž cca 25 % tvoří mzdové náklady. Položka náklady vynaložené na prodané zboží zaznamenala v roce 2007 pokles o 5,06 p. b. na celkový podíl 5,67 %. V roce 2008 u ní nedochází již k výrazné změně a podílí se 5,78 % na celkové hodnotě zvoleného základu. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku v čase nepatrně rostou (2,80 %; 3,04 %; 3,47 %).

Graf 3.11 Struktura nákladů v roce 2008



Zdroj: vlastní zpracování

4. Zhodnocení analýzy ukazatelů rentability

Tato část bakalářské práce je zaměřena na vývoj ziskovosti analyzované společnosti, a to prostřednictvím poměrové analýzy, respektive ukazatelů rentability. Proveden bude výpočet a následné zhodnocení jednotlivých ukazatelů rentability. Ukazatel ROE je označován za klíčový ukazatel rentability, proto u něj budou zkoumány vlivy dílčích ukazatelů metodou postupných změn a metodou logaritmickou.

Zdrojem dat potřebných pro konstrukci ukazatelů, je rozvaha a výkaz zisku a ztráty společnosti TON, a. s. za období 2006 – 2008, jež jsou součástí přílohy č. 2 a 3. Postup výpočtu jednotlivých ukazatelů rentability je v příloze č. 8.

4.1 Vývoj ukazatelů rentability za léta 2006 – 2008

Všeobecně lze říci, že ukazatele rentability poměřují zisk s ostatními veličinami. Pro větší přehlednost jsou v následující tabulce zobrazeny údaje potřebné pro výpočet jednotlivých ukazatelů rentability.

Tab. 4.1 Vstupní údaje pro analýzu ukazatelů rentability (v tis. Kč)

Položka		Rok		
		2006	2007	2008
Vlastní kapitál		453 734	421 936	429 512
Dl. cizí kapitál		37 273	28 078	30 172
Σ dlouhodobé zdroje		491 007	450 014	459 684
Aktiva		729 296	753 874	751 976
Provozní náklady		1 068 665	987 800	903 703
Tržby		972 845	968 089	898 561
Zisk	EBIT	62 676	17 599	34 016
	EAT	43 805	8 272	16 847

*Zdroj: Rozvaha a výkaz zisku a ztráty TONu, a. s. za rok 2006, 2007, 2008,
vlastní zpracování*

Výsledné hodnoty ukazatelů jsou zachyceny v tab. 4.2.

Tab. 4.2 Výsledné hodnoty ukazatelů

Ukazatel		Odkaz na vzorec	Rok		
			2006	2007	2008
ROA		(2.7)	8,59 %	2,33 %	4,52 %
ROE		(2.10)	9,65 %	1,96 %	3,92 %
ROCE		(2.9)	12,76 %	3,91 %	7,40 %
ROS	EBIT	(2.11)	6,44 %	1,82 %	3,79 %
	EAT	(2.12)	4,50 %	0,85 %	1,87 %
ROC		(2.13)	4,10 %	0,84 %	1,86 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tab. 4.2 je patrné, že ukazatele rentability se v čase projevují srovnatelným trendem. Výrazný pokles v roce 2007 je v následujícím období vystřídán přibližně dvounásobným nárůstem. Příčiny tohoto vývoje budou dále podrobněji zkoumány.

Ukazatel rentability aktiv (ROA)

Ukazatel rentability aktiv poměruje vyprodukovaný zisk z podnikání s celkovými vloženými aktivy, a to bez rozlišení zdroje jejich financování, tzn. bez ohledu na to, zda jsou pořízena z vlastního nebo cizího kapitálu.

Nejvyšších hodnot dosahuje ukazatel v roce 2006, kdy každá 1 Kč vložená do podnikání byla zhodnocena 0,0859 Kč. V dalším roce však vývoj ROA doprovázel hluboký propad způsobený úbytkem provozního výsledku hospodaření. Zároveň došlo k navýšení položky aktiv. V roce 2008 došlo k nárůstu výsledku hospodaření před zdaněním, což mělo i vliv na opětovný růst ukazatele. V čase lze také pozorovat růst nákladových úroků, které nepatrně ovlivnily celkový vývoj ukazatele.

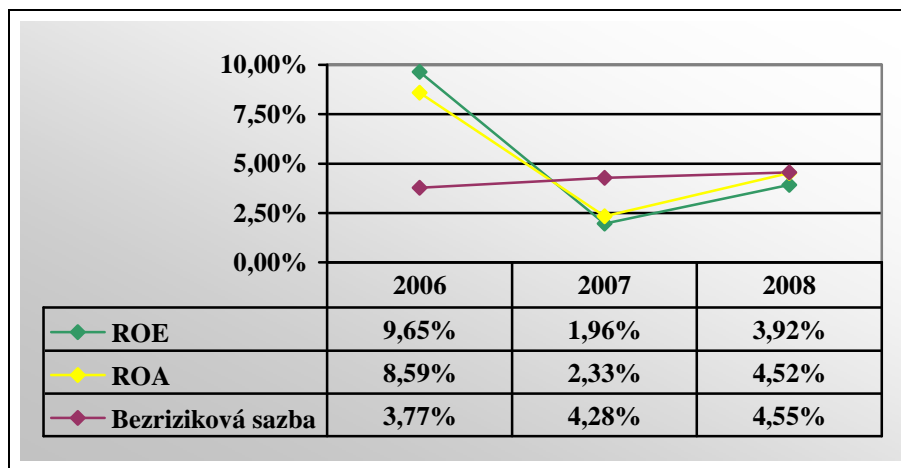
Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)

Ukazatel rentability vlastního kapitálu udává míru zhodnocení vlastních zdrojů vložených do podnikání. O dosažené výsledky se tedy primárně budou zajímat akcionáři dané společnosti.

V roce 2006, kdy rentabilita vlastního kapitálu činila 9,65 %, dosahoval ukazatel svého maxima. V následujícím roce došlo k hlubokému propadu hodnoty ukazatele, a to o 7,69 p. b. Důvodem byl prudký pokles čistého zisku, zapříčiněný snížením provozního výsledku hospodaření, v rámci kterého došlo k výraznému úbytku v položce obchodní marže. Tato skutečnost se projevila i v poklesu vlastního kapitálu, a jelikož se

jednalo o jedinou negativní změnu v rámci vlastního kapitálu, byl právě výsledek hospodaření běžného účetního období příčinou jeho poklesu. V roce 2008, kdy se společnosti podařilo dvojnásobně navýšit zisk po zdanění, výnosnost vlastních zdrojů dosahovala hodnoty 3,92 %.

Graf 4.1 Porovnání ROE, ROA a bezrizikové sazby v letech 2006 – 2008



Zdroj: Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2006, 2007

Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008, vlastní zpracování

Zjištěné hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu je z investorského hlediska příhodné srovnat s mírou bezrizikové sazby. Při tom obecně platí, že rentabilita vlastního kapitálu by měla být vyšší, než je míra bezrizikové úrokové sazby.

Srovnání ukazatele ROE společnosti TON, a. s. s bezrizikovou sazbou není pro akcionáře dané společnosti nijak příznivé. Výjimkou je pouze rok 2006, kdy hodnota ukazatele rentability vlastního kapitálu analyzované společnosti dosahuje 9,65 % a je tedy vyšší než míra bezrizikové sazby (3,77 %). V roce 2007 a 2008 se však ukazatel pohybuje již pod úrovní bezrizikové sazby, z čehož plyne, že se investice do společnosti TON, a. s. v těchto letech stává neefektivní, neboť nezaručuje návratnost vloženého kapitálu ani na úrovni bezrizikové sazby a přitom je poměrně riziková.

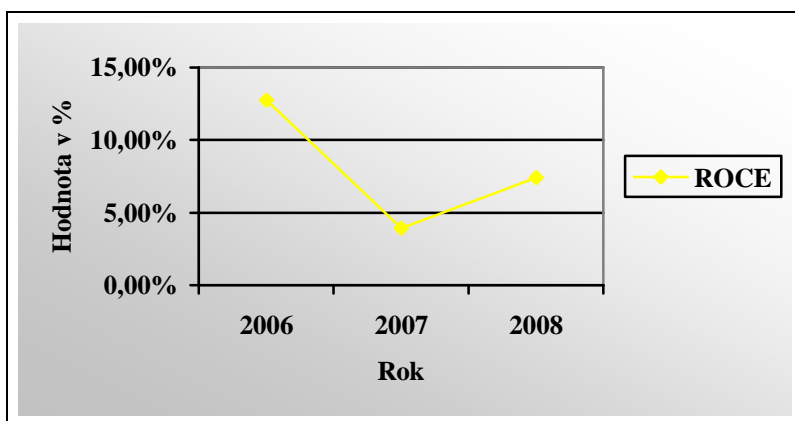
Do grafu 4.1 je pro komplexnost zahrnut i ukazatel rentability aktiv, neboť z obecného vztahu vyplývá, že $ROE > ROA > \text{bezriziková sazba}$. V podmínkách analyzované společnosti však toto pravidlo platí jen v roce 2006. V následujících dvou letech se hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu pohybují pod úrovní rentability aktiv, která je dokonce nižší než míra bezrizikové sazby.

Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů (ROCE)

Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů měří výnosnost dlouhodobě investovaného kapitálu, a to jak vlastního, tak i cizího.

Největšího zhodnocení společnost dosahuje v oblasti dlouhodobých investic (viz tab. 4.2). V roce 2006, kdy TON, a. s. vykázala výsledek hospodaření před zdaněním ve výši 58 010 tis. Kč, připadlo na 1 Kč dlouhodobých zdrojů 0,1276 Kč EBITu. Prudký pokles EBITu měl však v následujícím účetním období vliv na negativní vývoj ROCE, který se snížil o 8,85 p. b., na hodnotu 3,91 %. A to i přesto, že došlo k poklesu dlouhodobých zdrojů, neboť dynamika s jakou klesly, byla nižší než u EBITu. Úbytek zaznamenal vlastní kapitál a rezervy, v rámci nichž poklesla položka rezerva na daň z příjmu. V roce 2008 vzrostl EBIT na 34 016 tis. Kč, výsledkem čehož je vyšší výnosnost dlouhodobých zdrojů (7,40 %).

Graf 4.2 Vývoj ROCE v letech 2006 – 2008



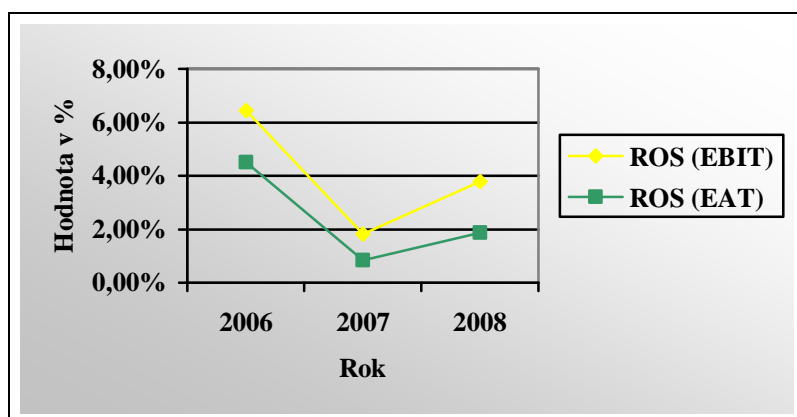
Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel rentability tržeb (ROS)

Prostřednictvím ukazatele rentability tržeb se zjišťuje, jaká je ziskovost tržeb, tedy kolik z vyprodukovaného zisku připadá na jednu korunu tržeb. Dosažené hodnoty ukazatele se budou lišit v závislosti na použití dané formy zisku při výpočtu. Obecně lze říci, že vyšší výnosnosti bude dosahováno při provozní ziskovosti tržeb, neboť ta pracuje s EBITem (výsledek hospodaření před zdaněním + nákladové úroky).

Výnosnost provozní ziskovosti tržeb (ROS – EBIT) kopíruje vývoj výsledku hospodaření před zdaněním. Stejný průběh má i ukazatel čisté ziskovosti tržeb (ROS – EAT), avšak klíčovým faktorem je výsledek hospodaření za účetní období.

Graf 4.3 Vývoj ROS v letech 2006 – 2008



Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel rentability nákladů (ROC)

Nejnižší míry zhodnocení společnost dosahuje u nákladů (viz tab. 4.2).

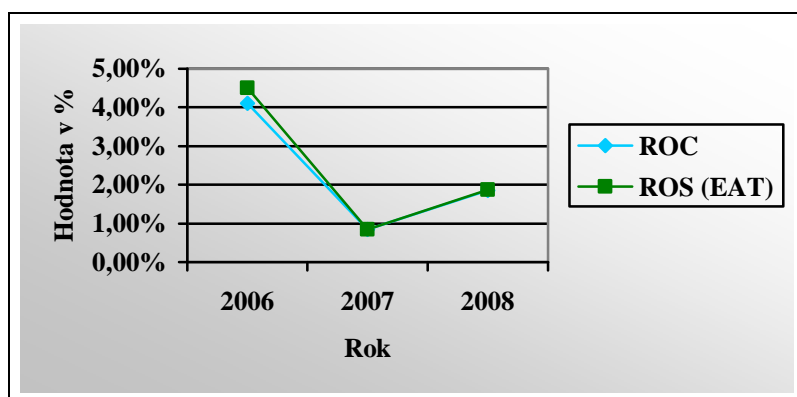
Ukazatel rentability nákladů odpovídá na otázku: Jakého zisku bylo dosaženo vynaložením jedné koruny nákladů? Při výpočtu tohoto ukazatele jsou sledovány provozní náklady, neboť se jedná o náklady, které zabezpečují chod hlavní podnikatelské činnosti a úzce souvisí s rentabilitou tržeb.

Z grafu 4.4 je patrné, že ukazatel rentability nákladů dosahuje téměř stejných hodnot jako ukazatel čisté ziskovosti tržeb.

V roce 2006 činí rentabilita nákladů 4,10 % v dalších letech je pouze o 0,01 % nižší, než hodnota ROS (EAT) (0,84 % a 1,86 %).

Ve vývoji tohoto ukazatele se opět odráží výše vyprodukovaného čistého zisku.

Graf 4.4 Srovnání vývoje ROC a ROS (EAT) v letech 2006 – 2008

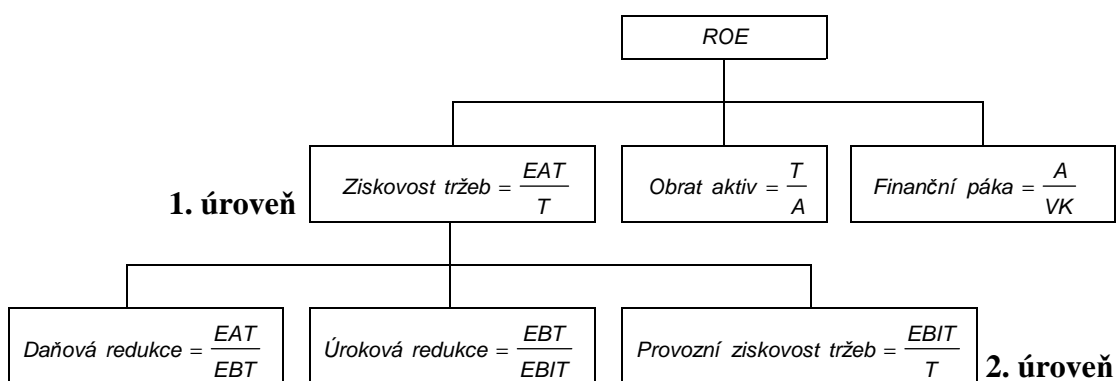


Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu (ROE)

Na základě hodnot z účetních výkazů analyzované společnosti za období 2006 – 2008 (příloha č. 2 a 3) bude proveden pyramidový rozklad syntetického ukazatele ROE a to metodou postupných změn a následně i metodou logaritmickou. Použita bude dvouúrovňová konstrukce soustavy ukazatelů (viz schéma 4.1)

Schéma 4.1 Pyramidový rozklad ROE



Pro lepší přehlednost a snadnou orientaci jsou hodnoty dílčích ukazatelů působících na vrcholový ukazatel uspořádány do tabulky.

Tab. 4.3 Hodnoty dílčích ukazatelů za období 2006 - 2008

Ukazatel		Rok		
		2006	2007	2008
1. úroveň	EAT/T (Kč)	0,0450	0,0085	0,0187
	T/A (počet)	1,3340	1,2842	1,1949
	A/VK (Kč)	1,6073	1,7867	1,7508
2. úroveň	EAT/EBT (Kč)	0,7551	0,8573	0,7388
	EBT/EBIT (Kč)	0,9256	0,5483	0,6704
	EBIT/T (Kč)	0,0644	0,0182	0,0379
ROE (Kč)		0,0965	0,0196	0,0392

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1 Metoda postupných změn

Vlivy dílčích ukazatelů jsou v tab. 4.4 a tab. 4.5. Podrobný postup výpočtu je uveden v příloze č. 9.

V roce 2007 došlo ke snížení ROE o 7,69 p. b., tedy z 9,65 % na 1,96 %. Z tab. 4.4 vyplývá, že nejmenší vliv na tento pokles měla finanční páka, která na ukazatel působila kladně. Změna ukazatele obrát aktiv byla sice negativní, avšak nejvíce se na poklesu ROE podílela čistá ziskovost tržeb (vliv -7,82 %).

Tab. 4.4 Rozklad ROE za období 2006 - 2007

1. úroveň rozkladu					
Ukazatel	Rok		Absolutní Δ (vzorec (2.1))	Vliv na ROE	Pořadí vlivů
	2006	2007			
EAT/T (Kč)	0,0450	0,0085	-0,0365	-7,82 %	1. (-)
T/A (počet)	1,3340	1,2842	-0,0498	-0,07 %	2. (-)
A/VK (Kč)	1,6073	1,7867	0,1794	0,20 %	3. (+)
<i>Součet</i>	-	-	-	-7,69 %	-
2. úroveň rozkladu					
Ukazatel	Rok		Absolutní Δ (vzorec (2.1))	Vliv na ROS (EAT)	Pořadí vlivů
	2006	2007			
EAT/EBT (Kč)	0,7551	0,8573	0,1022	0,61 %	3. (+)
EBT/EBIT (Kč)	0,9256	0,5483	-0,3773	-2,08 %	2. (-)
EBIT/T (Kč)	0,0644	0,0182	-0,0462	-2,17 %	1. (-)
<i>Součet</i>	-	-	-	-3,65 %	-

Zdroj: vlastní zpracování

V druhé úrovni rozkladu je tedy věnována pozornost ukazatelům, které se nejvíce podílely na negativním vývoji ziskovosti tržeb.

Největší vliv na pokles ROS (EAT) měla provozní ziskovost tržeb, která ji snižuje o -2,17 %. Jen nepatrně nižší vliv má úroková redukce a kladně na ziskovost tržeb působí daňová redukce.

Oproti předcházejícímu období, v roce 2008 zaznamenal ukazatel rentability vlastního kapitálu nárůst na 3,92 % (změna o 1,96 p. b.).

Na tuto, tentokrát však pozitivní změnu měla největší vliv opět ziskovost tržeb (viz tab. 4.5) z důvodu vyššího čistého zisku vykázaného v roce 2008. Pořadí vlivů ukazatelů obrátka aktiv a finanční páka se ve srovnání s předchozím obdobím změnilo, oba ukazatele však na ROE působí negativně. Tento vývoj byl způsoben poklesem hodnoty aktiv i absolutním snížením tržeb.

Tab. 4.5 Rozklad ROE za období 2007 - 2008

1. úroveň rozkladu					
Ukazatel	Rok		Absolutní Δ (vzorec (2.1))	Vliv na ROE	Pořadí vlivů
	2007	2008			
EAT/T (Kč)	0,0085	0,0187	0,0102	2,34 %	1. (+)
T/A (počet)	1,2842	1,1949	-0,0892	-0,30 %	3. (-)
A/VK (Kč)	1,7867	1,7508	-0,0359	-0,08 %	2. (-)
<i>Součet</i>	-	-	-	1,96 %	-
2. úroveň rozkladu					
Ukazatel	Rok		Absolutní Δ (vzorec (2.1))	Vliv na ROS (EAT)	Pořadí vlivů
	2007	2008			
EAT/EBT (Kč)	0,8573	0,7388	-0,1185	-0,12 %	3. (-)
EBT/EBIT (Kč)	0,5483	0,6704	0,1221	0,16 %	2. (+)
EBIT/T (Kč)	0,0182	0,0379	0,0197	0,97 %	1. (+)
<i>Součet</i>	-	-	-	1,02 %	-

Zdroj: vlastní zpracování

Pořadí vlivů u druhé úrovně rozkladu, zůstalo zachováno. Prostřednictvím ziskovosti tržeb příznivě působila na vrcholový ukazatel provozní ziskovost tržeb i úroková redukce. Naopak růst nepatrně snižovala daňová redukce.

4.2.2 Metoda logaritmická

Vzhledem k tomu, že indexy, jednotlivých dílčích ukazatelů nedosahují záporných hodnot, lze využít k vyčíslení vlivů i metodu logaritmickou.

Podrobný postup výpočtu rozkladu ROE metodou logaritmickou je uveden v příloze č. 10.

Pořadí vlivů dílčích ukazatelů, jež se odrážely ve vývoji rentability vlastního kapitálu, je srovnatelné s předchozí metodou. V období 2006/2007, kdy došlo k poklesu syntetického ukazatele ROE, nejvíce tuto změnu ovlivnila čistá ziskovost tržeb. Negativně rovněž působila obrátka aktiv a naopak kladný vliv měla finanční páka. Z druhé úrovně rozkladu lze vypožorovat, že prostřednictvím ziskovosti tržeb na ukazatel rentability vlastního kapitálu nejvíce působila provozní rentabilita tržeb, která absolutně poklesla o -6,11 % (relativní vliv -63,25 %), viz tab. 4.6. Ke snížení ukazatele také přispěla úroková redukce a pozitivně se ve sledovaném období projevovala daňová redukce.

Tab. 4.6 Vlivy dílčích ukazatelů působících na ROE – metoda logaritmická

Ukazatel		Absolutní vliv		Relativní vliv		Pořadí vlivů	
		06/07	07/08	06/07	07/08	06/07	07/08
1. úroveň	EAT/T	-8,02 %	2,22 %	-83,08 %	113,39 %	1. (-)	1. (+)
	T/A	-0,18 %	-0,20 %	-1,90 %	-10,39 %	2. (-)	3. (-)
	A/VK	0,51 %	-0,06 %	5,29 %	-2,93 %	3. (+)	2. (-)
2. úroveň	EAT/EBT	0,61 %	-0,42 %	6,34 %	-21,46 %	3. (+)	3. (-)
	EBT/EBIT	-2,53 %	0,57 %	-26,18 %	29,01 %	2. (-)	2. (+)
	EBIT/T	-6,11 %	2,08 %	-63,25 %	105,85 %	1. (-)	1. (+)
ROE		-7,69 %	1,96 %	-79,69 %	100,07 %	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

V období 2007/2008 došlo k růstu ROE o 1,96 p. b. Tuto pozitivní změnu ovlivnila ziskovost tržeb. Nárůst snižovala obrátka aktiv i finanční páka. Na kladném vývoji ziskovosti tržeb se nejvíce podílela provozní ziskovost tržeb a dále úroková redukce. Ukazatel daňové redukce působil negativně.

Ziskový účinek finanční páky

Vliv zadluženosti na vývoj ROE lze v čase sledovat prostřednictvím ukazatele úroková redukce a finanční páka. Součin těchto dvou ukazatelů je označován jako ziskový účinek finanční páky.

Tab. 4.7 Vývoj ziskového účinku finanční páky za období 2006 – 2008

Ukazatel	Odkaz na vzorec	Rok		
		2006	2007	2008
Úroková redukce (v Kč)	-	0,92555	0,54827	0,67036
Finanční páka (v Kč)	-	1,60732	1,78670	1,75077
Ziskový účinek finanční páky	(2.21)	1,49	0,98	1,17

Zdroj: vlastní zpracování

Příznivě na vývoj rentability vlastního kapitálu působila zadluženost v letech 2006 a 2008, důkazem jsou zjištěné hodnoty vypočteného ziskového účinku finanční páky (viz tab. 4.7). Ziskový účinek v těchto letech je větší než jedna, znamená to tedy, že dochází k růstu ROE.

V roce 2007 se zadluženost společnosti TON, a. s. zvýšila, dokládá to vyšší hodnota finanční páky (1,78670 Kč). Tato skutečnost by za normálních okolností vedla ke zvýšení hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu. Zvyšující se zadluženost však s sebou přináší i vyšší náklady v podobě úroků, to způsobuje pokles úrokové redukce a v konečném důsledku i pokles ziskového účinku finanční páky, tedy pokles ukazatele rentability vlastního kapitálu.

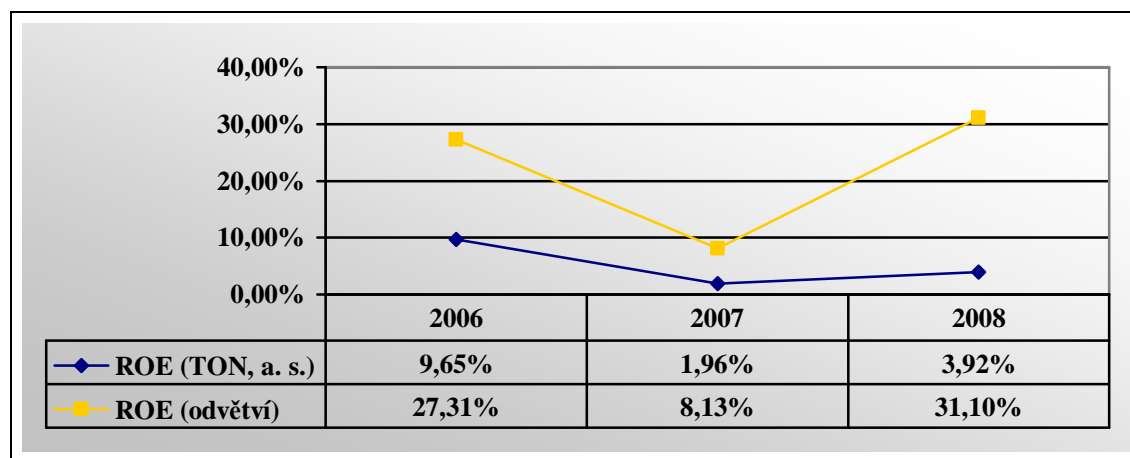
4.3 Srovnání s odvětvím

Důležité pro komplexní posouzení zjištěných výsledků je jejich srovnání s hodnotami dosahovanými v rámci celého oboru. Při tomto srovnání lze zjistit, zda se analyzovaný podnik vymyká oborovým hodnotám, či kopíruje vývojový trend celého odvětví.

Dle odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) lze společnost TON, a. s., která se zabývá především výrobou židlí, zařadit do sekce Zpracovatelský průmysl, konkrétněji do oddílu 36 – Výroba nábytku; zpracovatelský průmysl jinde neuvedený, se kterým bude analyzovaný podnik porovnáván.

V následujícím grafu jsou porovnávány hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu analyzovaného podniku za období 2006 – 2008 s hodnotami vykazovanými v rámci celého odvětví.

Graf 4.5 Srovnání ROE s odvětvím



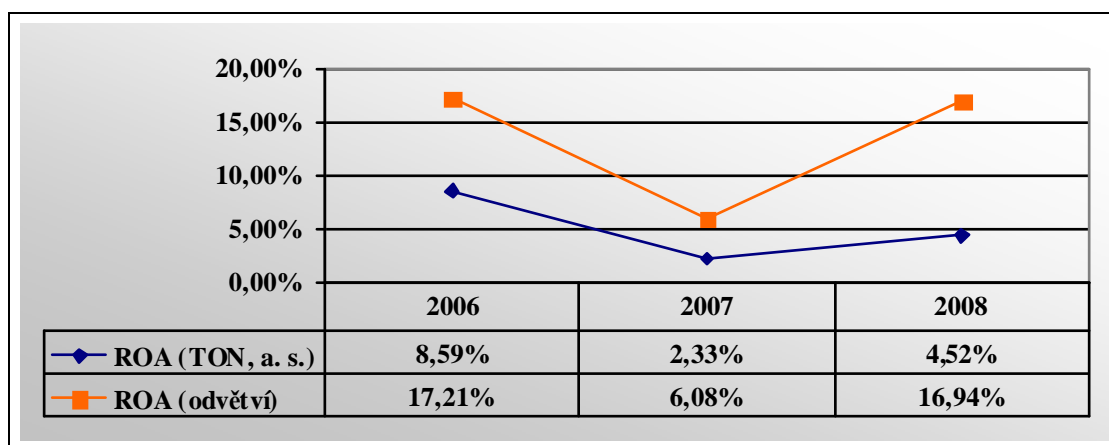
Zdroj: Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2006, 2007

Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008, vlastní zpracování

Ve srovnání s oborovými hodnotami společnost nedosahuje příliš pozitivních výsledků. Po celé sledované období se rentabilita vlastního kapitálu analyzovaného podniku drží nízko pod úrovní vykazovaných hodnot v rámci odvětví. Z grafu 4.5 však lze vypožorovat, že vývojově se hodnoty srovnávaných rentabilit vyznačují stejným trendem. Dynamika růstu ukazatele v roce 2008 je však u TONu, a. s. výrazně nižší.

Dalším ze srovnávaných ukazatelů je ukazatel rentability aktiv.

Graf 4.6 Srovnání ROA s odvětvím



Zdroj: Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2006, 2007

Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008, vlastní zpracování

V oblasti rentability aktiv společnost nedosahuje příliš vysokých hodnot ve srovnání s odvětvím. Po všechna sledovaná účetní období rentabilita aktiv v rámci oboru výrazně přesahuje hodnoty zjištěné u analyzovaného podniku. Například v roce 2008 je ROA (TON, a. s.) až téměř 4krát nižší než ROA (odvětví). Shodně s předchozím ukazatelem však lze konstatovat, že i zde vykazuje rentabilita TONu stejný trend ve srovnání s oborovými hodnotami.

4.4 Shrnutí výsledků provedené analýzy

Provedená analýza společnosti TON, a. s., jež byla zaměřena na oblast rentability, vychází z dat finančního účetnictví analyzovaného podniku za roky 2006, 2007 a 2008. Těmito výkazy byly rozvahy a výkazy zisku a ztráty za sledovaná období. Bližšímu zkoumání byly tyto finanční výkazy podrobeny ve třetí kapitole bakalářské práce, kde byla provedena vertikální a horizontální analýza. Zjištěné informace byly dále použity při sestavování a následné interpretaci poměrových ukazatelů rentability.

Součástí čtvrté kapitoly je i pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu a hodnocení ziskového účinku finanční páky. V této kapitole je také obsažena komparace vybraných ukazatelů rentability (ROE a ROA) s oborovými hodnotami v rámci celého odvětví.

Obecně platí, že ukazatele rentability by se v čase měli vyznačovat rostoucím charakterem. Vývoj ukazatelů rentability analyzované společnosti je však kolísavý. Nejvyššího zhodnocení rentabilita dosahuje v roce 2006. Pozitivní vliv na tuto skutečnost měl provozní výsledek hospodaření, který byl v daném roce na úrovni 71 757 tis. Kč. V následujícím roce však vykazoval jen 26 876 tis. Kč a byl příčinou celkového poklesu hodnot všech analyzovaných ukazatelů rentability. Největší vliv na pokles provozního výsledku hospodaření měla položka obchodní marže. Z důvodu vysokých skladových zásob zboží se společnost v tomto roce rozhodla pro rozsáhlé slevové akce. Tržby z prodeje zboží se tak snížily a vedly k poklesu obchodní marže. V roce 2008 však dochází k opětovnému navýšení zisku, v důsledku čehož jsou zaznamenány i vyšší hodnoty rentability.

Nejvyšší výnosnosti společnost dosahuje v oblasti dlouhodobých zdrojů, naopak nejméně jsou zhodnocovány náklady.

Z pyramidového rozkladu syntetického ukazatele ROE vychází, že největší vliv, a to jak negativní (období 2006 – 2007), tak i pozitivní (období 2007 – 2008) měla na rentabilitu vlastního kapitálu ziskovost tržeb. Z druhé úrovně rozkladu pak lze vyčíst, že prostřednictvím ziskovosti tržeb působila na vrcholový ukazatel nejvíce provozní ziskovost tržeb.

Tab. 4.8 Přehled největších vlivů působících na ROE (metoda postupných změn)

Rok	1. úroveň		2. úroveň		Celkový vliv
	Ukazatel	Vliv na ROE	Ukazatel	Vliv na ROS (EAT)	
2006/2007	EAT/T	-7,82 %	EBIT/T	-2,17 %	1. (-)
2007/2008	EAT/T	2,34 %	EBIT/T	0,97 %	1. (+)

Zdroj: vlastní zpracování

Z hodnocení ziskového účinku finanční páky bylo zjištěno, že pozitivně působí zadluženost na ROE v letech 2006 a 2008. Naopak negativní vliv má v roce 2007.

V komparaci s odvětvím společnost nedosahuje vysoké rentability. Srovnávané hodnoty ROE i ROA společnosti TON se po všechna analyzovaná období drží výrazně pod úrovní vykazovaných hodnot v rámci odvětví. Za pozitivní však lze hodnotit, že směr, jakým se ukazatele vyvíjí, je srovnatelný s odvětvovým trendem. Velmi znepokojivé výsledky přineslo srovnání ukazatele rentability vlastního kapitálu s bezrizikovou sazbou. V roce 2007 je hodnota ROE o 2,32 p. b. nižší než míra bezrizikové sazby. V takovémto případě se tedy akcionářům do analyzované společnosti nevyplácí investovat. Rok 2008 sice vykazuje nárůst ROE, ten je ale pořád o 0,63 p. b. pod úrovní bezrizikové sazby.

5. Závěr

Finanční analýza je důležitou součástí komplexu finančního řízení podniku. Management podniku by měl dobře znát finanční situaci, v níž se daný podnik nachází. K posuzování finančního zdraví lze vycházet z několika metod. Mezi nejznámější metody patří analýza poměrovými čísly, jež se dělí na oblasti rentability, aktivity, likvidity, zadluženosti a kapitálového trhu.

Cílem bakalářské práce bylo provést analýzu rentability společnosti TON, a. s. za období 2006 – 2008.

V první části bakalářské práce byla popsána metodologie finanční analýzy. Vzhledem ke zvolenému tématu práce byla větší pozornost věnována teoretickým východiskům rentability a pyramidovým soustavám.

Následující kapitola byla zaměřena na stručnou charakteristiku a profil analyzované společnosti. Součástí této kapitoly byla horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za sledovaná období.

Ve čtvrté kapitole bylo provedeno zhodnocení finanční situace podniku prostřednictvím poměrových ukazatelů rentability. Největší výnosnosti společnost dosahuje v roce 2006. Následující rok je však provázen výrazným poklesem zisku, především v provozní oblasti, kde došlo k poklesu obchodní marže. Příčinou tohoto vývoje byly poskytnuté slevové akce, pro které se společnost rozhodla, aby se zbavila nadbytečných zásob zboží na skladě. Tento pokles se samozřejmě projevil ve vývoji všech analyzovaných ukazatelů rentability. V roce 2008 došlo k přibližně dvojnásobnému navýšení zisku, oproti předešlému období. Např. hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu se však i v tomto roce, stejně jako v předešlém, pohybují pod úrovní bezrizikové sazby, jsou tedy stále velmi nízké. Problémem společnosti je tak malý výsledek hospodaření (především za roky 2007 a 2008). Společnost nedokáže dostatečně zhodnocovat svůj vložený kapitál, těží především z vložených prostředků, které do společnosti přinesli akcionáři. Základní kapitál, po všechna sledovaná období, tvoří víc jak 50 % z objemu celkových pasiv.

Za pozitivní však lze hodnotit, že společnosti se daří navyšování tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb, až na mírný pokles v roce 2008, který byl pravděpodobně způsoben nastupující světovou ekonomickou krizí v druhé polovině roku.

Seznam použité literatury

a) Knihy

- [1] BLAHA, Z. S.; JINDŘICHOVSKÁ, I. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 3. rozš. a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2006. 194 s. ISBN 80-7261-145-3.
- [2] DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 2. upr. vyd. Praha: Ekopress, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
- [3] GRÜNWALD, R; HOLEČKOVÁ, J.. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [4] KISLINGEROVÁ, E. a kol. *Manažerské finance*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. 714 s. ISBN 80-7179-802-9.
- [5] KISLINGEROVÁ, E; HNILICA, J. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [6] MÁČE, M. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 156 s. ISBN 80-247-1558-9.
- [7] MAREK, P. a kol. *Studijní průvodce financemi podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 624 s. ISBN 80-86119-37-8.
- [8] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 120 s. ISBN 978-80-247-1386-1.
- [9] SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2009. 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

b) Tištěná periodika

- [10] Výroční zpráva TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2007
- [11] Výroční zpráva TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2008

c) Elektronické publikace

- [12] Český statistický úřad [online]. 2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/okec>>
- [13] Daň z příjmů právnických osob [online]. 2010 [cit. 2010-02-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.az-data.net/dan-z-prijmu-pravnickych-osob.php>>

- [14] Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008 [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument66391.html>>
- [15] Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2007 [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument43538.html>>
- [16] Finanční analýza průmyslu a stavebnictví za rok 2006 [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument19696.html>>
- [17] Ministerstvo spravedlnosti České republiky (Obchodní rejstřík a Sbírka listin):
Příloha k účetní závěrce TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2008,
Příloha k účetní závěrce TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2007,
Příloha k účetní závěrce TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2006,
Výroční zpráva TON, a. s. Bystřice pod Hostýnem za rok 2006 [online]. 2010 [cit. 2010-02-25]. Dostupný z WWW:
<<http://www.justice.cz/xqw/xervlet/insl/index?sysinf.@typ=sbirka&sysinf.@strana=documentList&vypisListin.@cEkSub=177820>>
- [18] Webové stránky společnosti TON, a. s. Dostupný z WWW: <<http://www.ton.cz/>>

c) Ostatní zdroje

- [19] Interní zdroje poskytnuté přímo v podniku

Seznam zkratek

A	aktiva
aj.	a jiní
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
bank.	bankovní
cca	circa
č.	číslo
ČR	Česká republika
DFM	dlouhodobý finanční majetek
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
dl.	dlouhodobý
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
EAT	zisk po zdanění (Earnings after Taxes)
EBIT	zisk před úroky a zdaněním (Earnings before Interest and Taxes)
EBT	zisk před zdaněním (Earnings before Taxes)
Kč	korun českých
KFM	krátkodobý finanční majetek
klad.	kladný
kr.	krátkodobý
ks	kusy
mil.	milion
N/A	není definováno
např.	například
OA	oběžná aktiva
obr.	obrázek
ostat.	ostatní
p. b.	procentní bod
popř.	popřípadě
pozn.	poznámka
PSČ	poštovní směrovací číslo
resp.	respektive

RF	rezervní fondy
ROA	rentabilita aktiv (Return on Assets)
ROC	rentabilita nákladů (Return on Costs)
ROCE	rentabilita dlouhodobých zdrojů (Return on Capital Employed)
ROE	rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity)
ROS	rentabilita tržeb (Return on Sales)
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
T	tržby
tab.	tabulka
tis.	tisíce
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
VH	výsledek hospodaření
VH BÚO	výsledek hospodaření běžného účetního období
VH min. let	výsledek hospodaření minulých let
VK	vlastní kapitál
vl.	vlastní
záp.	záporný
ZC	zůstatková cena
ZK	základní kapitál
%	procenta
Σ	suma
>	větší než
Δ	změna

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....